

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van  
Noord-Brabant op vrijdag 4 februari 2011**

## **VASTGESTELD VERSLAG**



| <b>Inhoudsopgave</b>                                                              | <b>blz.</b> | <b>nummer</b> |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|
| <b>Lijst van de leden van Provinciale Staten</b>                                  | <b>5</b>    |               |
| <b>Agenda</b>                                                                     | <b>7</b>    |               |
| <b>Presentielijst</b>                                                             | <b>9</b>    |               |
| <b>Opening van de vergadering op 10 december 2010</b>                             | <b>9</b>    |               |
| Spreker:                                                                          |             |               |
| Voorzitter                                                                        | 9           |               |
| <b>Notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 22 oktober 2010</b>     | <b>9</b>    | <b>05/11</b>  |
| <b>Notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 11/12 november 2010</b> | <b>9</b>    | <b>06/11</b>  |
| <b>Ingekomen stukken</b>                                                          | <b>10</b>   | <b>04/11</b>  |
| Sprekers:                                                                         |             |               |
| Voorzitter                                                                        | 10          |               |
| Mw. Arts                                                                          | 10          |               |
| Heijmans                                                                          | 10          |               |
| Mw. Kerkhof-Mos                                                                   | 10          |               |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                              | 10          |               |
| Mw. Tsoutsanis-van der Koogh                                                      | 10          |               |
| <b>(Her)benoeming leden en aanpassing verordening Zuidelijke Rekenkamer</b>       | <b>10</b>   | <b>08/11</b>  |
| <b>Benoeming Griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant</b>                | <b>10</b>   | <b>10/11</b>  |
| Sprekers:                                                                         |             |               |
| Voorzitter                                                                        | 10,12       |               |
| Mw. Geeraedts                                                                     | 11          |               |
| Mw. Kerkhof-Mos                                                                   | 11          |               |
| <b>Verordening Treasury Noord-Brabant</b>                                         | <b>12</b>   | <b>72/10</b>  |
| Sprekers:                                                                         |             |               |
| Voorzitter                                                                        | 14          |               |
| Arkes                                                                             | 14          |               |
| Mw. Arts                                                                          | 13,14       |               |
| Dörr                                                                              | 12,14       |               |
| Essed                                                                             | 13          |               |
| Mw. Geeraedts                                                                     | 14          |               |
| Mw. Jetten                                                                        | 14          |               |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                              | 14          |               |

|                                                                                                     |                |              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------|
| Martens                                                                                             | 14             |              |
| Vreugdenhil                                                                                         | 14             |              |
| <b>Nota deelnemingen</b>                                                                            | <b>14</b>      | <b>88/10</b> |
| Sprekers:                                                                                           |                |              |
| Voorzitter                                                                                          | 16,17,18,19,20 |              |
| Coonen                                                                                              | 14,19          |              |
| Mw. Geeraedts                                                                                       | 18             |              |
| Heijmans                                                                                            | 15,17,18,19    |              |
| Mw. Jacobs                                                                                          | 18             |              |
| Mw. Jetten                                                                                          | 19,20          |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                                                | 18,19,20       |              |
| Van Schoonhoven                                                                                     | 19,20          |              |
| Mw. Tsoutsanis-van der Koogh                                                                        | 15,16,19       |              |
| Verrijt                                                                                             | 17,19          |              |
| Vreugdenhil                                                                                         | 17,19,20       |              |
| Motie M1 (Coonen e.a.; aangenomen)                                                                  | 17,20          |              |
| <b>Rapport Zuidelijke Rekenkamer: “vervolgonderzoek<br/>Ontslagregeling Provincie Noord-Brabant</b> | <b>20</b>      | <b>03/11</b> |
| Sprekers:                                                                                           |                |              |
| Voorzitter                                                                                          | 21             |              |
| Essed                                                                                               | 21             |              |
| Mw. Geeraedts                                                                                       | 20,21          |              |
| Heijmans                                                                                            | 20,21          |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                                                | 21             |              |
| Thuis                                                                                               | 20,21          |              |
| Van Schoonhoven                                                                                     | 21             |              |
| Verrijt                                                                                             | 21             |              |
| Vreugdenhil                                                                                         | 21             |              |
| <b>Verzoeken tot het vaststellen van een provinciaal<br/>inpassingsplan voor windenergie</b>        | <b>21</b>      | <b>80/10</b> |
| <b>Mandaat GS tot afwijzen verzoeken voor het opstellen<br/>van een inpassingsplan</b>              | <b>21</b>      | <b>91/10</b> |
| Sprekers:                                                                                           |                |              |
| Voorzitter                                                                                          | 22             |              |
| Mw. Aarts-van de Loo                                                                                | 22             |              |
| Mw. Geeraedts                                                                                       | 22             |              |
| Van Heugten                                                                                         | 22             |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                                                | 22             |              |
| Martens                                                                                             | 22             |              |
| Verrijt                                                                                             | 22             |              |
| Vreugdenhil                                                                                         | 22             |              |
| Zeegers                                                                                             | 22             |              |

|                                                                     |                                  |              |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------|--------------|
| <b>Nieuwe financiële afspraken Ruimte voor Ruimte II CV</b>         | <b>23</b>                        | <b>01/11</b> |
| Sprekers:                                                           |                                  |              |
| Voorzitter                                                          | 24,25,26                         |              |
| Arkes                                                               | 26                               |              |
| Van Heugten                                                         | 24,25,26                         |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                | 26                               |              |
| Martens                                                             | 26                               |              |
| Verhoeven                                                           | 23,26                            |              |
| Van Vugt                                                            | 23,26                            |              |
| Vreugdenhil                                                         | 25,26                            |              |
| Zeegers                                                             | 26                               |              |
| <b>Kaderstellende notitie Monumenten 2011</b>                       | <b>26</b>                        | <b>93/10</b> |
| Sprekers:                                                           |                                  |              |
| Voorzitter                                                          | 28,30                            |              |
| Arkes                                                               | 28,30                            |              |
| Mw. Van Haaften-Harkema                                             | 29                               |              |
| Hoogeveen                                                           | 27,30                            |              |
| Mw. Kamphorst                                                       | 30                               |              |
| Mw. Lamers                                                          | 26,30                            |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                | 29,30                            |              |
| Van Schoonhoven                                                     | 28,30                            |              |
| Vreugdenhil                                                         | 30                               |              |
| <b>Evaluatie arbeidsmarktbeleid</b>                                 | <b>30</b>                        | <b>02/11</b> |
| Sprekers:                                                           |                                  |              |
| Voorzitter                                                          | 30,33,35,37,39,40,41,43,44,45,46 |              |
| Mw. Jacobs                                                          | 41,42,44                         |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                | 37,38,39,40,41,43,44,45,46       |              |
| Van Lopik                                                           | 33,36,39,40,41,45,46             |              |
| Mulders                                                             | 30,38,40,44,45                   |              |
| Van Schoonhoven                                                     | 35,36,45,46                      |              |
| Schouten                                                            | 31,38,39,43,44,45                |              |
| Stalknecht                                                          | 34,40,45,46                      |              |
| Vreugdenhil                                                         | 36,42,44,45,46                   |              |
| Amendement A1 (Vreugdenhil; aangenomen)                             | 37,45                            |              |
| Motie M2 (Schouten e.a.; aangenomen)                                | 33,46                            |              |
| <b>Toepassing hardheidsclausule Samen Investeren in BrabantStad</b> | <b>46</b>                        | <b>13/11</b> |
| Sprekers:                                                           |                                  |              |
| Voorzitter                                                          | 47,50                            |              |
| Göring                                                              | 46,50                            |              |
| Mw. Jacobs                                                          | 49,50                            |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                | 49,50                            |              |
| Martens                                                             | 50                               |              |

|                               |          |
|-------------------------------|----------|
| Schouten                      | 47,50    |
| Stalknecht                    | 48,50    |
| Vreugdenhil                   | 48,50    |
| Mw. Zwijnenburg-van der Vliet | 47,49,50 |

|                                    |           |
|------------------------------------|-----------|
| <b>Sluiting van de vergadering</b> | <b>50</b> |
|------------------------------------|-----------|

Sprekers:

|            |    |
|------------|----|
| Voorzitter | 50 |
|------------|----|

|                          |           |              |
|--------------------------|-----------|--------------|
| <b>Besluit nr. 23/11</b> | <b>51</b> | <b>23/11</b> |
|--------------------------|-----------|--------------|

# LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

## VAN NOORD-BRABANT

*prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin*

|                                          |                  |                  |
|------------------------------------------|------------------|------------------|
| Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.         | CDA              | St.Oedenrode     |
| Andreas-de Jong, mw. H.F.C.              | SP               | Bergen op Zoom   |
| Arkes, J.G.                              | PvdA             | Rosmalen         |
| Arts, mw. W.M.A.                         | SP               | Eindhoven        |
| Boxtel, mw. M.W.A. van                   | SP               | Sint Oedenrode   |
| Breda, mw. R.E.M. van                    | PvdA             | Tilburg          |
| Burgt, C.H.M. van der                    | VVD              | Helmond          |
| Coonen, drs. G.P.J.H.M.                  | CDA              | 's-Hertogenbosch |
| Doelen, W.M. van der                     | CDA              | Maren-Kessel     |
| Dörr, J.E.J.                             | CDA              | Waalwijk         |
| Erarslan, ing. S.                        | PvdA             | Breda            |
| Erciyas, M.                              | SP               | Oss              |
| Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.               | VVD              | Rosmalen         |
| Göring, R.A.H.M.                         | CDA              | Lieshout         |
| Gounou, mw. E.                           | PvdA             | Oss              |
| Harmsen van der Beek, M. ten             | VVD              | Roosendaal       |
| Heijmans, N.G.L.                         | SP               | 's-Hertogenbosch |
| Hoogeveen, drs. J.H.                     | VVD              | Eersel           |
| Hosseini-Ghreani, mw. Z.                 | SP               | Boxmeer          |
| Jetten, mw. A.A.V.C.                     | Brabantse Partij | Heeswijk-Dinther |
| Kamphorst, mw. M.T.                      | SP               | Eindhoven        |
| Kerkhof-Mos, mw. C.C.                    | CDA              | Roosendaal       |
| Kielenstijn, drs. H.J.                   | VVD              | Eindhoven        |
| Lamers, mw. drs. A.J.H.W.                | CDA              | Prinsenbeek      |
| Lavrijssen, mw. A.A.P.M.                 | CDA              | Hapert           |
| Lestrade-Brouwer, mw. M.C.               | D66              | Boxtel           |
| Lopik, ing. A.T. van                     | VVD              | Heesch           |
| Oord, ir. H.C.A.M. van den               | CDA              | Oirschot         |
| Martens, J.A.M.                          | GroenLinks       | Biezenmortel     |
| Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.             | CDA              | Uden             |
| Mulders, A.A.W.G.                        | CDA              | Moergestel       |
| Paulides-Ruitenbergh, mw. drs. ing. P.A. | CDA              | Raamsdonkveer    |
| Prins-Afman, mw. drs. M.W.               | VVD              | Sint Oedenrode   |
| Schoonhoven, E.F.H. van                  | GroenLinks       | Ravenstein       |
| Schouten, N.                             | SP               | Oss              |
| Slegers, mw. drs. V.T.C.                 | SP               | Tilburg          |
| Smolders, A.P.H.                         | CDA              | Bergeijk         |

Staak, W.R. van der  
 Stalknecht, J.W.  
 Thuis, drs. W.T.  
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.  
 Verhoeven, J.A.  
 Verrijt, P.A.  
 Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.  
 Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.  
 Voeten, drs. M.M.A.J.  
 Vreugdenhil, ing. H.J.  
 Vught, A.C.J.M. van  
 Vugt, drs. R.J. van  
 Wagemakers, R.J.J.M.  
 Wijnands, mw. drs. A.M.  
 Wolters, H.  
 Zeegers, S.J.  
 Zeeland, R.J.C. van  
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

SP  
 PvdA  
 CDA  
 VVD  
 VVD  
 PvdA  
 CDA  
 PvdD  
 VVD  
 CU-SGP  
 CDA  
 CDA  
 PvdA  
 PvdA  
 CDA  
 SP  
 SP  
 VVD

Boskant  
 Bergen op Zoom  
 Eindhoven  
 Breda  
 Bergeijk  
 's-Hertogenbosch  
 Gemert  
 Hilvarenbeek  
 Made  
 Nieuwendijk  
 Rijkevoort  
 Woudrichem  
 Tilburg  
 Helmond  
 Uden  
 Uden  
 's-Hertogenbosch  
 Woudrichem

*A.Ĵ. Brul, griffier, wnd.*



# **VERGADERING VAN**

## **PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

### **OP VRIJDAG 4 FEBRUARI 2011**

#### **Agenda**

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 oktober en 11/12 november 2010
- III Ingekomen stukken
- IV Voorstellen

*De nummers:*

*72/10 Verordening Treasury Noord-Brabant*

*88/10 Nota deelnemingen*

*03/11 Rapport Zuidelijke Rekenkamer: 'Vervolgonderzoek Ontslagregeling Provincie Noord-Brabant'*

*08/11 (Her)benoeming leden en aanpassing verordening Zuidelijke Rekenkamer*

*80/10 Verzoeken tot het vaststellen van een provinciaal inpassingsplan voor windenergie*

*91/10 Mandaat GS tot afwijzen verzoeken voor het opstellen van inpassingsplan*

*01/11 Nieuwe financiële afspraken met Ruimte voor Ruimte II cv*

*93/10 Kaderstellende notitie Monumenten 2011*

*02/11 Evaluatie arbeidsmarktbeleid*

*13/11 Toepassing hardheidsclausule Samen Investeren in Brabantstad*

*10/11 Benoeming Griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant.*

V Vragenuurtje

VI Sluiting



# **VERGADERING VAN**

## **PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

### **OP VRIJDAG 4 FEBRUARI 2011**

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier wnd.: A.J. Brul

Volgens de presentielijst zijn 51 leden aanwezig, te weten:

mw. Kerkhof-Mos, mw. Lestrade-Brouwer, Dörr, drs. Coonen, Wagemakers, Arkes, drs. Thuis, mw. drs. Prins-Afman, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. Lavrijssen, mw. drs. Lamers, drs. Voeten, mw. Moonen-Gerrits, Martens, mw. Jetten, ing. Vreugdenhil, mw. mr. Geeraedts, mw. Kamphorst, Van den Oord, mw. Van Boxtel, mw. mr. Verschuuren, Stalknecht, ing. Van Lopik, Van der Burgt, Schouten, Van der Doelen, Göring, Heijmans, Wolters, Ten Harmsen van der Beek, mw. Arts, mw. Wijnands, Mulders, Van Vught, mw. Andreas-de Jong, Zeegers, Van Zeeland, drs. Hoogeveen, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Verrijt, drs. Kielenstijn, Van Vugt, Erciyas, mw.drs. Slegers, Van der Staak, Van Schoonhoven, Verhoeven, mw. ing. Aarts-van de Loo, mw. Hosseini-Ghreani en mw. Van Breda.

Afwezig zijn 4 leden: Erarslan, mw. Gounou, Smolders en mw. dr. Verstappen.

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Dames en heren. Wij zien deze dagen op televisie dat in bepaalde delen van de wereld democratie geen vanzelfsprekende zaak is en af en toe bevochten moet worden op pleinen waar mensen voor hun vrijheid en democratische rechten opkomen. Het is misschien goed om daaraan even te denken als wij bij het begin van deze vergadering een minuut stilte in acht nemen.

*(De vergadering neemt een minuut stilte in acht).*

De *voorzitter*: Ik heet alle leden van de Staten van harte welkom bij deze vergadering. Ik heet ook de gasten op de publieke tribune van harte welkom. Het gaat naast onze vaste bezoekers om leden van de Vrouwenvereniging uit Maren-Kessel. Van harte welkom. Fijn dat u belangstelling toont voor

het werk dat wij hier doen. Wij hopen dat zeker de komende maanden als er verkiezingen zijn meer Brabanders opkomen voor Brabant. Wij hopen op een hoge opkomst. Hier op de publieke tribune is die al bijna 100%. Dank u wel voor uw komst. U bent namens onze Staten ontvangen door mevrouw Wijnands en de heer Van der Doelen. Ik wens u een mooie dag toe.

#### **Nummer 05/11**

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 oktober**

#### **Nummer 06/11**

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 11 en 12 november 2010**

*De notulen worden ongewijzigd vastgesteld met dank aan*

*degenen die daarvoor hebben gezorgd.*

## **Nummer 04/11**

### **Ingekomen stukken**

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil toch graag het Evaluatierapport Reconstructie dat ter kennisgeving is aangenomen, agenderen. Het is mij niet helemaal duidelijk. Het staat volgens mij niet op de agenda van de commissies. Ik stel voor het rapport in de commissie te behandelen.

De *voorzitter*: De griffie zal uw opmerking verwerken, mevrouw Lestrade. In welke commissie wilt u het behandeld hebben?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Inhoudelijk hoort het thuis bij de commissie RM (Ruimte en Milieu), maar het zou ook behandeld kunnen worden in de commissie BM (Bestuur en Middelen) omdat het om een evaluatierapport gaat. Ik laat graag aan de Staten over waar zij dit willen agenderen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Misschien heb ik delen van de discussie gemist, maar ik dacht dat het ging om de vraag of wij dit rapport nog snel gaan bespreken voor de verkiezingen of dat wij dat uitgebreid gaan doen na de verkiezingen. Ik dacht dat die discussie nog liep. Het heeft mijn voorkeur om het na de verkiezingen op een wat rustiger tijdstip grondig en doortimmerd te bespreken. Ik weet niet hoe de anderen hierover denken.

De *voorzitter*: Ik stel voor deze discussie te verplaatsen naar waar zij hoort namelijk de agendacommissie en het presidium. Wij zullen kijken of er nog ruimte gemaakt kan worden in de agenda. De suggesties van mevrouw Lestrade zullen wij daarbij ter harte nemen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Het gaat erom dat het rapport niet in de la verdwijnt door de hectiek van de verkiezingen. Dat zou zonde zijn.

De *voorzitter*: Wij zullen ervoor zorgen dat het op tafel blijft.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij hebben donderdag nog een bericht van de griffie gekregen dat de brief van het college van 18 januari over Chemie-Pack Moerdijk op deze lijst van ingekomen stukken staat. Wij willen die brief graag behandelen in de commissie RM.

De *voorzitter*: Wij zullen zorgen dat dit gebeurt.

Mevrouw *Arts* (SP): Voorzitter! Ik vermoed dat er nogal wat financiële consequenties zijn. Misschien kan ook de commissie BM erbij betrokken worden?

De *voorzitter*: Er wordt een voorstel voor behandeling gemaakt waarbij rekening zal worden gehouden met uw suggesties.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Ik ondersteun het verzoek voor behandeling in de commissie BM.

*Voor het overige wordt besloten conform het voorstel van de griffier.*

## **Nummer 08/11**

### **(Her)benoeming leden en aanpassing verordening Zuidelijke Rekenkamer**

*Het Statenvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.*

De *voorzitter*: Zoals u ziet, hebben wij vandaag een volle agenda. In ons aller belang vraag ik de leden daarom kort het woord te voeren.

## **Nummer 10/11**

### **Benoeming Griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant**

De *voorzitter*: Geachte leden. De aanleiding voor het zoeken van een nieuwe griffier was zoals u weet geen mooie. Het overlijden van Ellen Wöltgens is bij ons, in de Staten en op de griffie

nog elke dag voelbaar. Het griffieteam past een groot compliment voor de manier waarop het na het overlijden van Ellen alle extra werk heeft opgepakt. Op een later moment komen wij daarop uitvoerig terug.

Nu is het moment waarop ik u mag zeggen dat uw Staten een commissie hebben ingesteld die ik namens u mocht leiden. Die commissie was belast met het zoeken van een nieuwe griffier. Wij kunnen u melden dat die procedure de nodige belangstelling heeft gewekt. Ongeveer zeventig mensen hebben zich voor die functie gemeld. Daarbij zaten hoogwaardige, zeer goede kandidaten. De commissie heeft aan de hand van het door uw Staten vastgestelde profiel een analyse gemaakt van de brieven en de kandidaten en die voor een groot deel bestudeerd. Zij heeft een groepje kandidaten ontvangen en in een vervolgronde nog eens een groep. Ik kan u zeggen dat de commissie het niet gemakkelijk heeft gehad. Er waren zeer goede kandidaten in die eindronde. De commissieleden hebben plezierig en harmonieus met elkaar samengewerkt. Het was echt nodig om af en toe goed met elkaar te discussiëren want wij moesten nogal een beslissing nemen. Wij wilden er daarom zeker van zijn dat wij de beste kandidaat aan u konden voordragen.

Naar onze mening hebben wij de beste kandidaat die wij voor deze functie konden krijgen, ook gevonden. Wij dragen mevrouw drs. Cathalijne Dortmans graag aan u voor als de nieuwe griffier van deze Staten. Als u vandaag positief instemt met dit voorstel zullen uiteraard op een later moment de formele beëdiging en dergelijke volgen.

Nu is aan de orde het voorstel dat wij als commissie aan uw Staten doen om de nieuwe griffier inderdaad te gaan benoemen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij gaan natuurlijk straks gewoon stemmen over de benoeming van mevrouw Dortmans tot griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant, maar ik wil u zeggen dat wij de korte kennismaking vanmorgen bijzonder op prijs hebben gesteld. Verder wil ik de sollicitatiecommissie danken voor het werk dat zij heeft gedaan bij de werving van de

nieuwe griffier. Wij hebben van u, voorzitter gehoord en ook in de stukken gelezen dat de commissie na ampele overweging een keuze heeft gemaakt uit zeer goede kandidaten. Wij stellen het bijzonder op prijs dat de commissie tot een unanieme voordracht is gekomen.

Ik sluit mij ook graag aan bij uw woorden voorzitter aan de medewerkers van de griffie en aan waarnemend griffier Alex Brul in het bijzonder. Zij hebben inderdaad een zware tijd achter de rug als gevolg van het overlijden van onze griffier Ellen Wöltgens. Toch wisten zij samen ons ruim een halfjaar – en het zal nog even duren – uitstekend van dienst te zijn. Dat verdient een groot compliment dat ik hierbij graag uitspreek.

Last but not least, voorzitter, wil ik natuurlijk namens de CDA-fractie mevrouw Cathalijne Dortmans alvast heel hartelijk feliciteren met haar benoeming en haar heel veel succes toewensen in haar nieuwe functie. Het Provinciehuis in Noord-Brabant moet toch wel een inspirerende omgeving zijn als je daarvoor Den Haag verlaat! Wij vertrouwen in ieder geval op een heel goede samenwerking.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! De VVD-fractie wil graag naar voren brengen dat zij heel verheugd is dat de sollicitatiecommissie erin geslaagd is om binnen een kort tijdsbestek met de voordracht van een nieuwe griffier te komen. Het is misschien een herhaling, maar het kan niet vaak genoeg gezegd worden. Ook mijn fractie wil graag haar grote waardering uitspreken voor de griffiemedewerkers die met Alex Brul als "interim-oppperhoofd" in een moeilijke periode de werkzaamheden op voortreffelijke wijze hebben uitgevoerd. Zij verdienen daarvoor ons aller respect.

Voorzitter. De benoeming van een nieuwe griffier is ook een mooie gelegenheid om een einde te maken aan een toch wel vreemd taalgebruik dat wij hier hanteren, namelijk: samenwerkingsdualisme. Dat is hier op enig moment bedacht en sedertdien in het spraakgebruik opgenomen. Waarom vindt de VVD-fractie dat nu een vreemd taalgebruik? Omdat samenwerkingsdualisme een

contradictio in terminis is. Kenmerk van het dualisme is nu juist dat de rollen van GS en PS verschillend zijn. PS stellen de kaders en controleren en GS voeren loyaal uit en hopen dat het college goed door de controle komt. Dat is geen samenwerking, ook al hebben GS en PS hetzelfde doel voor ogen.

In deze bestuursperiode, mijnheer de voorzitter, hebben wij als Staten – althans naar de mening van de VVD-fractie – optimaal uitvoering gegeven aan het dualisme. Zo hoort het ook! Wij gaan ervan uit dat deze manier van werken ook door de nieuwe griffier wordt onderschreven. Wij gaan ervan uit dat zij daarop is bevraagd en dat zij dat geheel onderschrijft.

Ik wil vanaf deze plaats zeggen dat wij zullen instemmen met de benoeming en dat wij ons zeer verheugen op de samenwerking met de nieuwe griffier.

*In stemming komt Statenvoorstel 10/11.*

Het voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

(Applaus).

De *voorzitter*: Beste Cathalijne, dat applaus is voor jou bedoeld. Ik zie uit naar de samenwerking. Op een later moment zullen wij die heel feestelijk gaan materialiseren.

Als voorzitter van de commissie hecht ik eraan om de leden van de commissie, te weten: mevrouw Paulides, de heer Van Zeeland, de heer Ten Harmsen van der Beek, de heer Erarslan, de heer Van Schoonhoven, alsmede de ondersteuners: de waarnemend griffier de heer Brul, de heer Rutten als algemeen directeur van onze organisatie en de heer Dankers te danken voor de uitstekende samenwerking die plezierig was.

Inderdaad, dank u wel mevrouw Geeraedts, is er in de boezem van de commissie veel gesproken over het dualisme. Daarbij ook nog verwezen naar het feit dat De Montesquieu die naar verluidt gesproken heeft over de scheiding der machten, dit helemaal nooit gezegd heeft. Hij heeft bedoeld een evenwicht van machten en spreekt zelfs van samenwerking tussen machten. Dus die discussie

komt best nog een keertje terug. Dank voor uw inspirerende bijdrage.

Dames en heren, ik stel voor dat wij tijdens de koffiepauze de gelegenheid nemen om persoonlijk kennis te maken met de nieuwe griffier. Zij is zoals u intussen weet, op de publieke tribune aanwezig.

## **Nummer 72/10**

### **Verordening Treasury Noord-Brabant**

De heer *Dörr* (CDA): Voorzitter! Ik ben een gelukkig mens bij dit agendapunt, want ik ben blij met dit college en in het bijzonder met deze gedeputeerde. Ik kan het nu nog zeggen en hij kan er nog naar luisteren, vandaar dat ik maar zo doe. Hij kan luisteren en wat nog belangrijker is ook handelen naar adviezen. Het is een open deur om te zeggen dat de adviezen van de commissie BM altijd waardevol zijn; dat is natuurlijk zo, maar zij worden daarom niet altijd opgevolgd. In dit geval is dat echter wel gebeurd; waarvoor dank!

Er is aan artikel 16 een lid toegevoegd. Dat betreft de hardheidsclausule. Er staat nadrukkelijk dat de Staten en de commissie nadrukkelijk worden geïnformeerd als die wordt toegepast. Daar is Statenbreed om gevraagd.

Ook de uitbreiding van artikel 15 waarmee de informatievoorziening aan PS geregeld is, is een prima zaak.

In de afgelopen vergadering van de commissie BM was er nog een aantal andere punten van discussie. Wij zijn echter nadrukkelijk overtuigd door de argumentatie van het college met betrekking tot de dubbelrol van de accountant in de treasury-commissie. Die argumentatie is inderdaad goed. De accountant moet die rollen op een duidelijke manier scheiden. Wij gaan ervan uit dat onze accountants dat ook kunnen en zullen doen.

Wij zijn ook akkoord met de tussentijdse oplossing voor de governance code. Na de hoorzitting die deze week in Den Haag heeft plaatsgevonden over de regels waaraan de banken zich moeten houden, veronderstel ik dat die wetgeving een stuk dichterbij gekomen is. Dat lijkt mij een goede ontwikkeling.

Voorzitter. Het CDA is akkoord met dit gewijzigde voorstel.

Mevrouw Arts (SP): Voorzitter! In tegenstelling tot wat de heer Dörr net zei over het voorliggende voorstel zijn wij wat minder tevreden over het standpunt van GS over de manier van bankieren. Er wordt aan extern vermogensbeheer gedaan. Uit een brief die wij na de commissievergadering hebben ontvangen, begrijpen wij dat dit per jaar in totaal €2,7 mln. moet opleveren. Wat betekent dit bruto? Hoeveel meer moeten wij eruit halen om dat vermogensbeheer te kunnen betalen? Ik neem aan dat het bedrag van €2,7 mln. dat genoemd wordt als netto-opbrengst van extern vermogensbeheer een groter brutobedrag betekent. De externe vermogensbeheerders moeten immers ook betaald worden.

Het zal duidelijk zijn dat de SP niet is voor een extern vermogensbeheer door beheerders buiten dit huis. Wij hebben in de commissie de verzekering gekregen dat het spaargeld van de provincie allemaal in triple A beleggingen wordt ondergebracht zijnde de meest veilige beleggingen. Wij hebben in de commissie al gezegd vast te houden aan onze voorkeur voor schatkistbankieren; niet triple A maar quadruple A. Als wij dan toch zoveel spaargeld hebben, moeten wij het op de meest veilige manier behandelen. Vermogensbeheer, ook al is het triple A, kent risico's. Er worden namelijk miljoenen meer mee opgehaald en dat kan volgens ons niet zonder risico's.

In tegenstelling tot het CDA zijn wij nog steeds een beetje verbaasd over het feit dat de accountant erbij zit. Er is ons in de commissie verzekerd dat de accountant in staat is de verschillende petten uit elkaar te houden. Na de commissievergadering hebben wij nog eens hier en daar rondgevraagd in de financiële wereld. Bij alle mensen die ik deze vraag heb voorgelegd, schoven de wenkbrauwen tot onder de haargrens. Dus zo vanzelfsprekend als het in de commissie werd voorgesteld, is het blijkbaar niet in de financiële wereld!

Wij hebben ook nog gesproken over de wettelijke verankering van het beloningsbeleid van de banken. Zoals de heer Dörr al zei, is dat deze week in Den Haag aan de orde geweest. Ik heb inmiddels uit krantenberichten begrepen dat de banken zich hier hevig tegen verzetten. De vraag is

of een en ander inderdaad in wetgeving verankerd gaat worden. Uit het verleden weten wij dat het een moeizame zaak is. Als het uiteindelijk niet tot landelijke wetgeving komt, is de gedeputeerde dan bereid een regeling op te nemen in ons eigen Treasury Statuut waarin de banken wat dit betreft de wacht wordt aangezegd?

De heer Essed (GS;CDA): Voorzitter! Ik begin uiteraard met dank voor de waardering die de fractie van het CDA heeft uitgesproken. Ik heb de wisselwerking met de rekeningcommissie heel plezierig gevonden bij het tot stand komen van dit voorstel.

Medio vorig jaar hebben wij een Treasury Verordening voorgesteld om te voldoen aan de verplichtingen van dat moment. De Staten hebben die verordening goedgekeurd. Wij hebben nu een scheiding aangebracht tussen de verantwoordelijkheden van het college en de verantwoordelijkheden van de Staten en zijn erg blij met de goede suggesties van de Rekeningcommissie in dezen. Dit zal mevrouw Geeraedts bijzonder aanspreken. Wij zetten dus goede stappen op dit punt.

Mevrouw Arts van de SP was en blijft kritisch en dat stemt mij lichtelijk droevig. Ik doe een nieuwe poging mevrouw Arts. Ik begin met de keuze voor extern vermogensbeheer. Wij hebben afgesproken dat wij heel serieus zouden kijken naar het alternatief van schatkistbankieren en dat wij zouden kijken wat voordeliger uitkwam. Wij komen bijna €3 mln. op jaarbasis voordeliger uit en vonden dat voldoende om te kiezen voor extern vermogensbeheer en niet voor schatkistbankieren. Ik deel de zorg van mevrouw Arts dan ook niet. Als triple-A-bedrijven het niet trekken, vrees ik dat de schatkist het ook niet trekt. Dan is er zo ontzettend veel aan de hand in de financiële wereld, dat het nauwelijks uitmaakt. Wij kiezen voor een optimale zekerheid in het beheer. In mijn conservatief vermogensbeheer durf ik te stellen dat wij een goede afweging maken als wij kiezen voor het voordeel van €2,7 mln. op jaarbasis. Met triple A-beleggingen bij geselecteerde banken lopen wij geen enkel risico. Wij handelen daarmee niet minder zorgvuldig dan wanneer wij kiezen voor

schatkistbankieren.

Mevrouw Arts vraagt naar het brutobedrag in het kader van de €2,7 mln. Ik moet haar het antwoord schuldig blijven. De aanbesteding is afgerond. Het gaat om een paar ton, maar het exacte bedrag kan ik niet geven. Als mevrouw Arts die vraag van te voren had aangekondigd, had ik het laten uitzoeken. Ik heb geprobeerd mij het antwoord te laten influisteren, maar ook de directeur middelen weet het niet.

Het verbaast mij niet, maar kennelijk zitten mevrouw Arts en ik in andere financiële werelden. Ik heb namelijk andere signalen gekregen. Ik heb bij accountants zelf om comfort gevraagd. Mevrouw Arts weet met mij dat er geen beroepsgroep in Nederland is waar de regels voor integer en zuiver handelen zo verankerd zijn. De zorg van mevrouw Arts deel ik dan ook niet.

Ik zie nog steeds geen spanning in de rol van de accountant richting de Staten. Ofschoon het de accountant van de Staten is, krijgen wij elk jaar onze managementletter waarin hij heel nadrukkelijk adviezen geeft over hoe wij als organisatie moeten staan in het beheer van en de omgang met onze financiën. Dat is een natuurlijke adviesfunctie. Die zit in de opdracht van de accountant. Als ik ook maar voor één centimeter de spanning zag die mevrouw Arts ziet, was ik met haar meegegaan. Ik ben er nog steeds heel gerust op dat wij in een veilige constructie zitten. De accountant zit er niet als lid maar als adviseur van de Treasury commissie.

Mevrouw Arts (SP): Voor alle duidelijkheid, ik heb bij vermogensbeheerders geïnformeerd, niet bij accountants.

*In stemming komt het Statenvoorstel.*

De heer Dörr (CDA): Voor.

Mevrouw Arts (SP): Tegen.

Mevrouw Geeraedts (VVD): Voor.

De heer Arkes (PvdA): Voor.

De heer Martens (GroenLinks): Voor.

De heer Vreugdenhil (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw Lestrade-Brouwer (D66): Voor.

Mevrouw Jetten (Brabantse Partij): Voor.

De voorzitter: De Partij voor de Dieren is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

## **Nummer 88/10**

### **Nota deelnemingen**

De heer Coonen (CDA): Voorzitter! De Nota deelnemingen betreft een tweetal besluiten. Allereerst het intrekken van de oude Nota Nutsvoorzieningen. Wij zijn het daarmee eens, mede gelet op de discussie in het kader van de evaluatie Essent.

Verder ligt er een notitie voor die moet regelen hoe wij met onze deelnemingen omgaan. De notitie is aanleiding geweest voor een wat uitgebreidere discussie in de commissie. Wij hoeven die niet te herhalen, mede omdat wij in de commissie geconstateerd hebben dat de Staten ervan overtuigd zijn dat het noodzakelijk is die discussie verder te voeren in de volgende periode.

Waar komt eigenlijk de discussie over goed bestuur vandaan? Het gaat niet alleen over de issues die aan de orde zijn in het kader van de Agenda van Brabant, maar ook wel degelijk over de wijze waarop wij vormgeven aan de uitvoering. Welke instrumenten gebruiken wij daarbij? In een eerdere notitie over governance die echter niet de status van een Statenstuk heeft gekregen, was aangegeven dat de provincie veel instrumenten heeft om haar doelstellingen te realiseren en dat het een politiek debat vraagt om te kiezen welke middelen worden ingezet en onder welke condities.

In de nu voorliggende nota is een deeltje daarvan aan de orde, namelijk de deelnemingen. Dat is de situatie waarbij wij met vermogen participeren in een bedrijf. Juist bij Essent hebben wij kunnen zien



dat het absoluut noodzakelijk is om helderheid te hebben over de publieke doelstellingen die wij met dat middel (participatie van aandelen) willen realiseren. De doelstellingen kunnen immers gemakkelijk verschuiven naar bijvoorbeeld het voortbestaan van de organisatie, het belang van het personeel, de te bereiken opbrengst, etc. Dat zijn heel andere, op zichzelf legitieme doelen, maar dat zijn niet primair de doelen waarom wij ervoor gekozen hebben om te participeren.

Voeren wij zelf uit? Doen wij het via uitbesteding? Doen wij het via deelnemingen? Dit soort vragen vereisen een politiek oordeel. Deelneming kan een uitstekend instrument zijn.

Voorzitter. Het nu gepresenteerde overzicht toont 17 actuele deelnemingen. Het is prima dat wij dat overzicht hebben gekregen. Het gaat echter ook om de vraag of wij het wel moeten zoeken in NV's en BV's. Wij weten immers dat daarmee de sturingsmogelijkheden van de Staten aanmerkelijk beperkt worden. Het CDA gaat voor samen, met elkaar; niet altijd de markt of de Staat, er is ook nog het particulier initiatief? Ondernemend zijn vanuit ideële motieven en niet primair vanuit een financiële en opbrengstgerichte redenering. Ander soort instrumenten zouden dan ook aan de orde moeten komen in deze notitie. Nu wordt het immers beperkt tot NV's, BV's en CV's. Er moet ook bekeken worden of corporaties mogelijkwijs geschikter zijn.

Als het om vertegenwoordigingen gaat, hecht het CDA meer aan verenigingen dan aan stichtingen. Het gaat immers om gespreide verantwoordelijkheid en om betrokkenheid van degenen die het betreft. Juist als publieke overheid zouden wij daarvoor de nodige aandacht moeten hebben.

Statenbreed hebben wij kunnen constateren dat wij dit gesprek nog moeten voortzetten in de volgende periode. Daarmee kunnen wij instemmen met de voorliggende notitie omdat die een aanmerkelijk verbetering betekent ten opzichte van de eerdere nota die wij intrekken, maar de discussie is niet afgerond.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Toen ik mijn spreektijd aanvraag, had ik de motie van de heer Verrijt nog niet gezien. De motie is duidelijk.

Daarin wordt gevraagd om een goede discussie straks in de nieuwe bestuursperiode. De SP-fractie zal daaraan met veel plezier meedoen en daarom vandaag de discussie niet voeren.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben duidelijke ambities om verschillende innovatieve arrangementen vorm te geven in de samenwerking met overheden, bedrijven en kennisinstellingen. Bij een deelneming gaat het om bestuurlijke en financiële betrokkenheid van de provincie bij privaatrechtelijke organisaties zoals al jaar en dag staat in artikel 158 van de Provinciewet. Het gaat dan om kapitaalvennootschappen, NV's, BV's, om stichtingen en dergelijke. Ook de PPS-constructie (PPS = Publieke Private Samenwerking) valt daaronder. Met het deelnemingenbeleid waarover wij vandaag spreken, wordt aangesloten op de landelijke praktijk want er wordt met regelmaat gebruik gemaakt van privaatrechtelijke regelingen. Het is niet langer zo dat een publiekrechtelijke deelneming absoluut de voorkeur geniet. Er moet echter een goed afwegingskader zijn. De VVD hecht daaraan. Wij moeten weten wanneer en waarom er een deelneming wordt aangegaan of waarom een deelneming behouden blijft. Het gaat om een publiek belang. Het gaat om de partners. Het gaat om de rol van de provincie en om de keuze van publiek- en privaatrecht. Vervolgens gaat het ook om de vormgeving en om het beheer van de deelnemingen. Het gaat ondermeer om de bestuurlijke en financiële vormgeving, de good governance, de bezoldiging. En tot slot gaat het om aandelentransacties en om de vraag hoe je handelt aan het einde van een deelneming. Met alle respect voor al het werk dat intern en door de rekeningcommissie is gedaan, had volgens de VVD daarover eerst een duidelijke, richtinggevende discussie moeten plaatsvinden. De uitgangspunten van het deelnemingenbeleid hadden sterk moeten worden vastgesteld en dat had meegenomen moeten worden in het Statenvoorstel. Het is voor de VVD een beetje een frustratie dat daarin het manco van deze nota zit. Deze nota heeft als uitgangspunt de code: Sturen in samenwerkingsrelaties. Dat is de eigenlijk de

kapstok waaronder al die samenwerkingsvormen al dan niet heel duidelijk worden gehangen. Maar die kapstok hangt niet stevig aan de muur. Dat is wat slordig. Dan krijg je dus een hoop jassen en het is onduidelijk wie de eerste jas pakt uit de stapel, welke kleur en welke vorm. Dat hebben wij niet duidelijk bepaald met elkaar. Wat de VVD betreft moet dat juist het nieuwe beleidskader zijn, zeker in een tijd waarin wij onze toekomstambities vaker waar willen maken en die kapstok willen benutten.

De verschillende samenwerkingsvormen en deelnemingen zijn allemaal bekend. Zij staan keurig verwoord in deze nota. Maar hoe transparant zijn wij in ons besluit om deel te nemen? Hoe duidelijk is het hoe wij ons gaan gedragen binnen die deelnemingen? Hoe gaan wij ermee om als het allemaal niet meer zo soepel gaat? Dat is voor de VVD de kapstok. Dat is de code.

Voorzitter. Bij het lezen van het stuk moest ik steeds denken aan de woorden die u uitsprak toen u hier voor het eerst zat als voorzitter, namelijk dat een goed democratisch besluitvormingsproces gediend is met goede stukken. Er staat zowel in de toelichting op de agenda als op de eerste bladzijde van het stuk dat dit in november 2010 aan Provinciale Staten is aangeboden. Was dat maar zo, voorzitter! Wij hadden graag eerst de kapstok gezien en dan de jassen. Het is echter niet zo.

De VVD volgt kritisch of besluitvormingsprocedures ordentelijk verlopen en of er vastgehouden wordt aan de richtlijn hoe wij hier in huis omgaan met Sturen met kaders. Het stuk over de Code Sturing in samenwerkingsrelaties is als commissiestuk behandeld. Op het voorblad staat duidelijk dat het een kaderstellend stuk is en in de commissie heeft de VVD daarover vragen gesteld. Wat is de reden dat GS hebben gekozen om deze twee stukken te splitsen en het een te behandelen als een commissiestuk en het andere voor behandeling naar de Staten te sturen? De Nota deelnemingen is een onderdeel van het geheel. Was het zo urgent dat het nog aan het einde van deze bestuursperiode behandeld moest worden? Moesten wij nog wachten op het rapport van de Algemene Rekenkamer over Essent? Hadden wij

dat nodig? Hoezo? Er is veel gebeurd tussen het verschijnen van de oude nota deelnemingen van 2001 en nu. Wij moeten die oude nota inderdaad intrekken om vooruit te kunnen.

Ik noem een paar onderwerpen waarvan wij ons afvragen waarom daarop niet eerder is aangesloten: de nieuwe Nota deelnemingenbeleid van de Rijksoverheid van 2007; het invoeren van het begrip maatschappelijk ondernemen en de omslag naar privaatrechtelijke taakbehartiging door decentrale overheden. BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) is daarmee bezig. Ook wij hebben die verandering gezien.

Voorzitter. Het was niet moeilijk om te bedenken dat alle provincies artikel 158 Provinciewet moeten invullen. Wij zijn daar niet uniek in. Ik heb bij het IPO (Interprovinciaal Overleg) geïnformeerd naar de stand van zaken en ook gevraagd waarom dit soort codes, nota's etc. eigenlijk niet gelijklopend zijn in dat grotere verband. Wat bleek? De provincie Overijssel is ons al in 2008 voorgegaan met precies dezelfde kaders die vandaag hier voorliggen. Het zijn geen helemaal nieuwe teksten. Die lagen al in Overijssel. Overijssel heeft daarmee ook de trend gezet voor BZK inzake hoe decentrale overheden omgaan met deelnemingen. Als je dat zelf niet hoeft te verzinnen, kun je zaken eerder bij elkaar voegen. Enfin, dat is dus niet gebeurd.

De *voorzitter*: Mevrouw Tsoutsanis, u heeft nog één minuut spreektijd.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voorzitter! Ik kon niet nalaten om hier in het openbaar aan te geven wat ons bij dit proces en de procedure gefrustreerd heeft.

Wij kunnen ons verenigen met de inhoud van de nota, ook gezien het feit dat de wijsheid uit het Oosten is gekomen.

Verder hechten wij eraan dat in de volgende Statenperiode een fundamentele discussie plaatsvindt zoals wordt gevraagd in de motie die door de heer Verrijt zal worden ingediend. Voor het overige kunnen wij met de nota instemmen. Uiteraard dienen wij van harte de motie mee in.

De *voorzitter*: Volgens mijn sprekerslijst is nu het woord aan de heer Vreugdenhil, maar ik begrijp dat de heer Verrijt ook het woord wil voeren. U krijgt twee minuten, mijnheer Verrijt.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voorzitter! Ik heb maar korte tijd nodig want de anderen hebben al het nodige gezegd..

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil de heer Verrijt graag de twee minuten geven die ik heb ingeleverd.

De *voorzitter*: Het Reglement van Orde voorziet daar niet in.

Het woord is aan de heer Verrijt.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voorzitter! Wij hebben de afgelopen bestuursperiode in de Rekeningcommissie al heel regelmatig gesproken over de samenwerking met anderen. Die samenwerking is beslist nodig want de maatschappij wordt complexer, burgers en organisaties worden mondiger. Zij weten vaak veel meer dan de provincie zelf. Daarom is samenwerking zeer nodig om onze doelen en ambities te bereiken. Dat heeft in een intensieve discussie in de Rekeningcommissie geleid tot de code "Sturing in samenwerking". In de notitie is de vrucht van die discussie voortreffelijk samengevat. Dat hebben wij ook vastgesteld in de commissie Bestuur en Middelen. Wij hebben afgesproken dat in de nieuwe bestuursperiode die discussie nog eens fundamenteel gevoerd moet worden en dat daarbij gebruik moet worden gemaakt van de verworven kennis. Een en ander moet leiden tot een nieuw kader waardoor PS betrokken worden in een heldere keuze inzake hoe een samenwerking wordt aangegaan, welke vormen van samenwerking gekozen worden en hoe die zo goed mogelijk te bewaken en te sturen. Dat is Statenbreed vastgelegd in een motie, voorzitter. Ik wil u die graag aanbieden.

De *voorzitter*: Door de leden Verrijt, Coonen, Heijmans, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Van Schoonhoven, mw. Lestrade-Brouwer, Vreugden-

hil en mw. Jetten wordt de volgende motie ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 februari 2011,*

*behandelend de Nota deelnemingen;*

*constaterende dat:*

- *voor het behalen van de doelstellingen en ambities van een ondernemende provincie samenwerking met een groot aantal partijen noodzakelijk is;*
- *deze samenwerking in de praktijk op een veelzijdige en dynamische wijze tot stand komt bijvoorbeeld door in te kopen, subsidie te verstrekken, deelnemingen aan te gaan of samenwerkingsrelaties af te sluiten;*

*overwegende dat:*

- *de voorliggende Nota deelnemingen slechts een deel van de samenwerkingsrelaties behandelt;*
- *er behoefte is aan een helder kader waardoor de vorm en inrichting van de samenwerking op een planmatige en inzichtelijke wijze (ook vanuit PS) kan worden gestuurd en bewaakt;*
- *op dit gebied de afgelopen bestuursperiode in samenwerking met de rekeningcommissie veel werk is verricht wat onder andere is vastgelegd in de notitie "Sturing in samenwerkingsrelaties";*

*verzoeken het college van GS:*

- *te bewerkstelligen dat in de nieuwe bestuursperiode een fundamentele discussie plaatsvindt over de wijze waarop de provincie samenwerking met anderen aangaat;*
- *daarbij gebruik te maken van de resultaten van de gevoerde discussies zoals vastgelegd in de notitie "Sturing in samenwerkingsrelaties",*

*en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Bedankt voor het woord, voorzitter. Ik kan kort zijn, want er zijn al veel woorden gesproken die ook in de visie van mijn fractie wijze woorden zijn.

Het doel van deze nota is op de eerste plaats om het voeren van een deelnemingenbeleid nader uit te werken, te expliciteren en vast te leggen. Op de tweede plaats is het doel duidelijkheid te verschaffen over de rollen, de taken en de verantwoordelijkheden. Voor dat laatste is hier een eerste

aanzet gegeven. Het is al vaker gememoreerd: bij de verkoop van Essent bleek de noodzaak van een goed deelnemingenbeleid. De Rekenkamer heeft ons ook daarop gewezen. Ook het vervolg van de verkoop van Essent waarbij wij een aantal extra deelnemingen op ons bordje hebben gekregen waarvoor wij een goed en zorgvuldig beleid moeten voeren, maakt het noodzakelijk de rol en de taak van de Staten daarin duidelijk en expliciet vast te leggen.

Voorzitter. De provincie heeft bewust gekozen een ondernemende overheid te zijn die risicodragend wil participeren. Daarbij hoort een duidelijk en controleerbaar beleid waarbij de rol van Staten nadrukkelijk bepaald is. Deze nota is wat ons betreft een eerste aanzet daartoe en dient een vervolg te krijgen in de volgende bestuursperiode. Wat ons betreft heeft dit urgentie. Wij steunen dan ook van harte de motie die is ingediend door de heer Verrijt waarin de urgentie nogmaals onderstreept wordt om in de volgende bestuursperiode deze discussie te vervolgen en heel expliciet de rol, de taken en de verantwoordelijkheid van de Staten bij deelnemingen helder te maken.

De *voorzitter*. Het woord is aan mevrouw Lestrade van de fractie van D66. De camera kan aan!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De camera gaat nu uit! Ik heb begrepen dat de rapportage net afgelopen is.

Voorzitter. Ik kom automatisch naar het spreekgestoelte omdat u mij roept. Zo aardig ben ik dan ook wel weer. Ik heb eigenlijk niet zo heel veel meer te melden. Ik heb al tegen de journalist gezegd dat het voor de publieke tribune een heel saaie vergadering is met al die bestuurlijke en technische stukken.

De *voorzitter*. Probeert u eens wat!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik sta mijn best te doen, voorzitter.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Lestrade, weet u wat er nu van u is opgenomen? "Ik heb eigenlijk

niet zo heel veel te melden!"

De *voorzitter*. Mevrouw Lestrade heeft het woord en de spreektijd loopt door.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb begrepen dat de heer Heijmans bleef zitten omdat hij ook niets te melden had! Wat dat betreft kunnen wij elkaar wellicht de hand schudden!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Heijmans blijft zitten en u gaat staan. Dat is het verschil, mevrouw Lestrade!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik werd geroepen dus ik ging automatisch hier naar toe. U heeft gelijk, mevrouw Geeraedts, ik blijf staan om het woord te voeren.

Voorzitter. Ik wil aangeven dat wij ons uiteraard achter de motie scharen. Wij hebben haar mee ingediend, met name omdat wij toch wel teleurgesteld waren over deze nota. Dat hebben wij ook in de commissie aangegeven. Wij vonden de nota niet voldoen. Ik ben blij dat wij ons hebben voorgenomen om in de volgende periode hierover grondig te praten. Zoals mevrouw Tsoutsanis aangaf, de code samenwerking en de code deelnemingen moeten in elkaar grijpen. Het is jammer dat wij dat nu niet voor elkaar hebben gekregen. Het is ook zonde dat wij de wijsheid die uit het Oosten kwam niet voldoende tot ons hebben genomen. Wij wachten op de volgende periode en hopen dat het dan helemaal goed zal komen.

De *voorzitter*. Het woord is aan gedeputeerde Jacobs.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Mijnheer De voorzitter! Het lijkt mij goed te benadrukken dat de Nota deelnemingen opgesteld is omdat er in de afgelopen periode voortdurend onduidelijkheid was over het omgaan met deelnemingen. Het aantal deelnemingen is natuurlijk aanzienlijk gegroeid. De Nota nutsvoorzieningen van 2000 was verouderd en achterhaald als kader. Naar onze mening was er daarom dringend behoefte

aan een nieuw kader. Dat is in de Nota deelnemingen vastgelegd. Wij hebben daarmee een duidelijk kader neergelegd voor de omgang met deelnemingen. Er zijn duidelijke uitgangspunten en criteria benoemd. Het is ook geen spoorboekje. Daarvoor leent de praktijk zich niet. Die is namelijk wispelturig. Ook deelnemingen lenen zich niet voor spoorboekjes. Wij hebben wel opgenomen dat de deelnemingen eens per jaar bekeken worden en het beleid eventueel kan worden aangescherpt. Vanwege de grote onderlinge verschillen tussen de deelnemingen is er maatwerk nodig. Wij vinden het heel erg belangrijk dat de Nota deelnemingen door de Staten wordt onderschreven. Wij zijn blij met de opmerkingen vanuit de Staten. Zij hebben aangegeven zich wel te kunnen vinden in de inhoud, maar verder te willen discussiëren. Dat is heel terecht.

Ik kom nu op de wijze waarop zowel de Code "Sturing in samenwerkingsrelaties" als de Nota deelnemingen aan de Staten is voorgelegd. Ik ga ook in op de motie waarin wordt aangegeven dat er behoefte is aan een fundamentele discussie om vast te stellen op welke wijze de provincie samenwerkingsvormen aangaat. Dat is ook voor de toekomst een zeer wezenlijk punt. Wij hebben de afgelopen periode het aantal samenwerkingsvormen en deelnemingen zien groeien. Dat zal alleen maar méér worden, aangezien de provincie actief wil opereren in het maatschappelijke veld.

De Code "Sturing in samenwerkingsrelaties" en de Nota deelnemingen hebben wij in overleg met de agendacommissie geagendeerd. Het is een ongelukkige samenloop van omstandigheden geweest dat wij niet eerst de Code "Sturing in samenwerkingsrelaties" hebben besproken. Dat heeft soms te maken met drukke agenda's. Ik zeg daarbij echter ook dat het college dit beter had moeten bewaken en dat de Staten een goed sluitend kader voorgelegd had moet worden. Nu zijn beide nota's tegelijkertijd aan de Staten voorgelegd met een wat andere connotatie. Toch ben ik erg blij dat wij vandaag de Nota deelnemingen aan de orde hebben. Voor BV's en NV's zijn immers veel juridische en bedrijfsmatige aspecten aan de orde. De Nota deelnemingen doet

ertoe en vervangt de nota uit 2000. De Staten willen graag een fundamentele discussie voeren in de volgende Statenperiode. Zij willen ook de Code "Sturing in samenwerkingsrelaties" verder richting geven en de desbetreffende discussies betrekken bij het richting geven aan het beleid. Het college omarmt de motie. Het is goed dat dit op deze wijze in de nieuwe periode op die manier besproken wordt. Met de Nota deelnemingen wordt een kader vastgelegd waarin eigentijds wordt aangegeven hoe wij met deelnemingen willen omgaan. Het is vooral de bedoeling om transparantie te creëren en de discussie daarover goed te kunnen voeren.

*In stemming komt Statenvoorstel 88/10.*

De heer *Coonen* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Mevrouw *Jetten* (BrabantsePartij): Voor.

De *voorzitter*: De fractie van de Partij voor de Dieren is afwezig.

Ik constateer dat dit Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

*In stemming komt motie M1.*

De heer *Coonen* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voor.

De *voorzitter*: De fractie van de Partij voor de Dieren is afwezig.

Ik constateer dat de motie met algemene stemmen is aangenomen.

De motie draagt in zich de belofte van een interessante verdere discussie over dit onderwerp.

Mag ik al degenen die bij deze nota betrokken zijn, zeer hartelijk danken voor de werkzaamheden bij de voorbereidingen? Dat geldt zowel de griffie als uiteraard het ambtelijk apparaat.

### **Nummer 03/11**

#### **Rapport Zuidelijke Rekenkamer: "Vervolgonderzoek Ontslagregeling Provincie Noord-Brabant."**

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie constateert op grond van dit mooie rapport van de Zuidelijke Rekenkamer dat GS een uitstekende uitwerking gegeven hebben van de motie van PS van 14 december 2007. Hierin werd gevraagd om een eenduidig en terughoudend beleid bij de ontslagregeling.

Namens mijn fractie wil ik alle waardering uitspreken voor GS, de verantwoordelijke gedeputeerde Essed en de betreffende ambtenaren. Wij spreken ook onze waardering uit voor de Zuidelijke Rekenkamer die evenals in 2007 wederom een prima bijdrage geleverd heeft aan de controlerende taak van onze Staten.

Ik wil nog kort stilstaan bij een punt uit het rapport, te weten de krachtiger positie in de organisatie van de afdeling personeel en organisatie zoals de Zuidelijke Rekenkamer dat heeft vastgesteld. Daarmee is de CDA-fractie zeer blij. Die sterke positie geeft horizontaal door de directies heen stevig sturing aan het personeelsbeleid en bevordert de eenduidigheid van beleid in de provinciale organisatie.

Wij constateren dat de provincie in het kader van de Agenda van Brabant en in het kader van de bezuinigingen volop in beweging is. Dat heeft mobiliteitsgevolgen voor het personeel. Mijn fractie vraagt zich af of het mogelijk is de kaders rond deze mobiliteitsbevorderende maatregelen en de bijbehorende instrumenten met betrekking tot de ontslagregeling de komende jaren ook te hanteren voor de personele transitie.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het gaat over het onderwerp dat destijds bekend geworden is als de gouden handdrukken. Ik heb in de commissie al de nodige complimenten gegeven, allereerst aan onszelf. Dat doe je natuurlijk graag, maar ik denk werkelijk dat wij de juiste keuze hebben gemaakt door dit grondig te laten onderzoeken door de Zuidelijke Rekenkamer. Het volgende compliment is dan ook voor de Zuidelijke Rekenkamer die een fantastisch en uitstekend rapport met goede conclusies en aanbevelingen gepresenteerd heeft. Natuurlijk past ook dit college een groot compliment. Het college is op een uitstekende wijze met de conclusies en de aanbevelingen omgegaan. Daardoor kunnen wij zeggen dat wij een gouden-handdruk-vrije provincie zijn! Als dat nog niet bestond, is dat vanaf nu wel het geval.

Wij kunnen zeggen dat het vervelend was dat de provincie in het nieuws kwam vanwege die gouden handdrukken, maar ik denk dat wij maar door die zure appel heen moet bijten en dat het grootste compliment thuishoort bij de onafhankelijke journalistiek. Laten wij niet vergeten dat het de journalistiek geweest is die ons hierop heeft moeten wijzen. Het is niet zomaar journalistiek geweest, voorzitter, er is het nodige onderzoek gedaan. Op dit punt ben ik wat minder optimistisch voor de toekomst. Wij zien immers dat journalisten steeds minder tijd hebben om ons hinderlijk te volgen en te achtervolgen. Ik maak mij daarom wel zorgen over de toekomst, want dit soort journalistiek is heel hard nodig om ons politici scherp te houden. Ook de journalistiek verdient wat mij betreft hiervoor een groot compliment.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Volgens mij maken wij hier een zeer historisch moment mee.

Wij krijgen nu voor de eerste keer een rapport waarin de Zuidelijke Rekenkamer zich positief uitlaat over de Staten, het college en wat dies meer zij. Ik heb eens even gekeken: in de afgelopen bestuursperiode heeft de Zuidelijke Rekenkamer twaalf onderzoeken gedaan. Nou, die liegen er niet om! Maar dit onderzoek springt eruit en daarom wil ik er iets over zeggen. Laten wij wel wezen, de bevindingen in 2007 waren natuurlijk slecht. Er was veel mis met de wijze waarop de ontslagregelingen hier tot stand kwamen. Wij hebben daarover gesproken en wij zien nu dat het college dit heeft opgepakt. Ik sluit mij aan bij de complimenten die al zijn geuit. Die gelden in de eerste plaats voor de Zuidelijke Rekenkamer die een voortreffelijk onderzoek heeft gedaan en in staat geweest is om een keer positief naar ons te kijken. Dat is helemaal goed. Ik heb ook complimenten voor het college die dat op een voortreffelijke manier heeft opgepakt, maar wil mij ook aansluiten bij de complimenten van de heer Heijmans aan de journalisten. De zaak is inderdaad niet door ons boven water gekomen maar door een journalist die daar onderzoek naar heeft gedaan. Uit dat onderzoek bleek dat er op dit punt veel mis was in dit huis en wij nu zien dat het ten goede is gekeerd.

Mijnheer de voorzitter. Alleen vanwege het historische moment en de complimenten wilde ik nog even het woord voeren.

De heer *Essed* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan u aangeven dat hier een gelukkige portefeuillehouder staat. Wij zijn redelijk onfortuinlijk begonnen met deze "affaire". Ik vind het heel plezierig dat nog voor het eind van deze bestuursperiode het tweede rapport van de Zuidelijke Rekenkamer gekomen is waarin heel nadrukkelijk wordt aangegeven dat wij het signaal dat ons in 2007 en daarna naar aanleiding van het eerste rapport van de Zuidelijke Rekenkamer is gegeven, heel serieus hebben opgepakt.

Ik ben blij dat het zo gegaan is. Ik ben samen met mevrouw Geeraedts blij met dit historische rapport van de Rekenkamer. Ik voel mij heel gelukkig dat ik als portefeuillehouder in deze historie mag delen. Ik wil heel nadrukkelijk de complimenten

geven aan de Staten. Zij zijn heel scherp geweest aan de voorkant. Ik dank de Staten voor de manier waarop zij ons hebben aangepakt. Het was heel zuur en ik ben heel blij dat wij nu met elkaar kunnen genieten van het zoet.

Wij zijn op dit moment bezig met de voorbereiding inzake het flankerend beleid en de maatregelen rondom de reorganisatie. De vraag van de heer Thuis pak ik op als een suggestie en zal deze meenemen in het voorstel. Het is een zeer logische en zeer zinvolle vraag.

De *voorzitter*: Ik breng het voorstel in stemming. Wij lijken de kwestie van de gouden handdruk met een warme handdruk te kunnen besluiten.

*In stemming komt Statenvoorstel 03/11.*

De heer *Thuis* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De fracties van de Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig.

Ik constateer dat dit Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

## **Nummer 80/10**

### **Verzoeken tot het vaststellen van een provinciaal inpassingsplan voor wind-energie.**

## **Nummer 91/10**

### **Mandaat GS tot afwijzen verzoeken voor het opstellen van een inpassingsplan**

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Aarts van de fractie van het CDA.

Mevrouw *Aarts-van der Loo* (CDA): Voorzitter! Wij begrijpen dat de initiatiefnemers graag snel duidelijkheid willen of deze windmolens gerealiseerd kunnen worden. Zij denken dat de Crisis- en herstelwet en de daardoor gewijzigde Elektriciteitswet ruimte bieden om over de gemeenten heen te stappen en rechtstreeks bij de provincie te verzoeken om een inpassingsplan.

De CDA-fractie is het eens met het advies van GS om dit verzoek op formele gronden af te wijzen. De gemeenten hebben namelijk nog geen medewerking geweigerd, dus kan de daarna komende stap richting provincie nog niet worden genomen. Als de gemeenten wél aangeven geen medewerking te willen verlenen, dan wordt de druk op de provincie om een inpassingsplan te maken wél hoog. Het is dan belangrijk om te weten hoeveel megawatt wij van het Rijk moeten realiseren. Is er inmiddels al meer duidelijkheid over de termijn waarop deze norm bekend is?

Met betrekking tot voorstel 91/10 is mijn fractie akkoord dat PS Gedeputeerde Staten mandaat verlenen om verzoeken voor het maken van inpassingsplannen af te wijzen. Met name de korte termijn van acht weken waarbinnen gereageerd moet worden, vinden wij reden om dit op deze wijze te regelen. Als PS het namelijk niet eens zijn met een afwijzing, kunnen zij dit punt alsnog agenderen en besluiten om het wel te doen. Als GS wel medewerking willen verlenen aan eventuele verzoeken, komen die sowieso terug op de agenda van PS. Wij kunnen derhalve met beide voorstellen instemmen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De CDA-fractie heeft een vraag gesteld over de AMvB windenergie waarin staat hoeveel windenergie de diverse provincies zouden moeten realiseren op hun grondgebied. Wij hebben aangegeven een ambitie te hebben van 320 megawatt in 2020. De AMvB is nog niet in procedure. Er vindt overleg plaats tussen het IPO en het departement. Ik weet nog niet wanneer het kabinet voornemens is deze AMvB vast te stellen. Ik kan die vraag dus nog niet

beantwoorden.

*In stemming komt Statenvoorstel 80/10.*

Mevrouw *Aarts-van der Loo* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De fracties van de Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig. Ik constateer dat dit Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

*In stemming komt Statenvoorstel 91/10.*

Mevrouw *Aarts-van der Loo* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Verrijt* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De fracties van de Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig. Ik constateer dat dit Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

*De vergadering wordt van 10.45 uur tot 11.00 uur geschorst.*



**Nummer 01/11****Nieuwe financiële afspraken Ruimte voor Ruimte II CV**

De heer *Van Vugt* (CDA): De ruimte-voor-ruimteregeling is destijds ontstaan om de sloop van stallen en later ook van de kassen te kunnen financieren. Het was een goede en creatieve oplossing. Vooral door de economische crisis alsmede door de concurrentie van de BiO-woningen (BiO: Buitengebied in ontwikkeling) vallen de opbrengsten nu tegen. In feite was het BiO-systeem een soort gemeentelijke ruimte-voor-ruimteregeling (RvR). Veel hinderlijke bedrijven en "oud spul" werden daarmee opgeruimd. Kortom, deze regeling heeft in de praktijk heel goed gewerkt.

Het geld voor de ruimte-voor-ruimteregeling is een aantal jaren geleden al uitgegeven. Veel andere mogelijkheden dan GS nu voorstellen zijn er eigenlijk niet.

Wij gaan ervan uit dat de knelpunten die er nog steeds zijn rond steden en dorpen om milieu-hinderlijke bedrijven te saneren met dit nieuwe voorstel verholpen kunnen worden en dat de gemeenten een en ander aanpakken op grond van de ruimte-voor-ruimteregeling. Het minimaal aantal van 30 verkochte kavels blokkeert dit echter een beetje. De gemeenten moeten eerst 30 ruimte-voor-ruimte kavels verkopen en kunnen daarna pas meeprofiteren van het geld dat eventueel daarvoor beschikbaar is. Wij vragen ons af of het aantal van 30 heilig is en er meer maatwerk mogelijk is opdat maximaal gewerkt kan worden aan het behalen van de doelstelling.

Wij gaan ervan uit dat het geld dat de gemeenten hiervoor ontvangen, besteed wordt aan het opruimen van die hinderlijke bedrijven en in ieder geval om het buitengebied te verfraaien. Dat was immers een van de doelstellingen!

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Wij hebben nog even gekeken naar de resultaten van de ruimte-voor-ruimteregeling. Dat levert het volgende beeld op. Sinds de start van de regeling zijn er in Brabant 1700 bedrijven beëindigd. Er is 205 ha stal gesloopt; er is 9,7 mln. kg fosfaat uit de

markt genomen, goed voor 1,3 mln. Varkensplaatsen; er is 40 ha glastuinbouw gesloopt in kwetsbare gebieden en er is 220 ha aan MOB-complexen (MOB = Main operating base) gesloopt, gesaneerd en weer toegevoegd aan de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Dit alles heeft de provincie tot op heden €196 mln. gekost.

Wat heeft het de provincie opgeleverd? Er is totaal €123 mln. ontvangen en contractueel vastgelegd. Er is nog voor €38 mln. aan kavels in voorbereiding. Wij moeten dus nog voor €35 mln. kavels zoeken om goed uit te komen. Dat zijn ongeveer 400 kavels.

Nu ligt er een voorstel om de financiële afspraken met Ruimte voor Ruimte II CV te wijzigen. Nu de provincie renterisico's wegneemt, blijft er dan voldoende financiële prikkeling voor de Ruimte CV over om zijn best te doen?

Gemeenten krijgen dadelijk een behoorlijke vergoeding voor elk ruimte-voor-ruimte kavel; maar liefst €62.500. Dat zal ertoe leiden dat gemeenten extra hun best gaan doen om ruimte-voor-ruimte kavels te vinden. De gemeente is ook degene die de ruimtelijke afweging moet maken. Als een gemeente er flink aan kan verdienen, kan dat leiden tot een andere afweging. De provincie heeft er ook financieel belang bij dat ruimte-voor-ruimte kavels gebouwd worden. Wij roepen GS op de provinciale ruimtelijke belangen goed te bewaken.

Het college heeft besloten om de Verordening ruimte per 1 maart 2011 te laten ingaan. De RBV-regeling (Regeling Beëindiging Veehouderij-takken) is meer dan tien jaar geleden van start gegaan. Er mocht gedurende tien jaar geen nieuwe stal worden opgericht op een kavel. Kunnen GS aangegeven om hoeveel locaties het op dit moment gaat en wat de gevolgen zijn van het besluit om de Verordening Ruimte een maand later te laten ingaan? Hoeveel van deze locaties zijn bestemmingsplantechnisch nog niet veiliggesteld of afgedekt?

Mijn fractie zet vraagtekens bij de eis van het CDA dat een gemeente 30 woningen gebouwd moet hebben voordat zij voor een vergoeding in aanmerking komt. Grenzen stellen is altijd moeilijk, laat ik dat vooropstellen. Wij moeten

ervoor waken dat gemeenten die in het verleden niet al te hard gelopen hebben, straks profiteren van deze nieuwe regelingen en gemeenten die hun uiterste best hebben gedaan en al veel kavels benut hebben, gestraft worden. Ik zou het CDA willen oproepen daar nog eens goed over na te denken. Het moet natuurlijk wel eerlijk blijven voor die gemeenten die het convenant keurig hebben nageleefd.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat geen van de andere fracties het woord heeft gevraagd bij dit onderwerp. Ik geef graag het woord aan gedeputeerde Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De woordvoerder van het CDA heeft gevraagd of met deze nieuwe afspraken tussen de provincie en de Ruimte voor Ruimte CV de uitgangspunten voor gemeenten om knelpunten aan te pakken, in een ander daglicht komen te staan. Met andere woorden: nu wij die BiO-regeling niet meer hebben, is het dan voor gemeenten in voldoende mate mogelijk te blijven meewerken aan het verwijderen van milieuhinderlijke bedrijven? Als een gemeente in het verleden al heeft meegewerkt aan de regeling Ruimte voor Ruimte, is er geen enkel probleem. Dan blijft er een financiële basis voor die gemeente om dat rechtstreeks te kunnen doen. Het is echter ook mogelijk dat de Ruimte voor Ruimte CV in de constellatie nog werkt met het opruimen van het bedrijf en het uitgeven van de ruimte-voor-ruimtekavels. Alleen zal de gemeente dat dan in samenwerking doen en het overlaten aan de Ruimte voor Ruimte CV. Ik heb met een aantal gemeenten gesproken over de overgang van afschaffen BiO naar uitsluitend Ruimte voor Ruimte met de nieuwe rekenmethodiek. Die gesprekken waren positief. De gemeenten hebben aangegeven dat zij ook in de toekomst voldoende kansen zien om de knelpunten onder te kunnen brengen en een en ander te kunnen uitvoeren.

De heer *Van Vugt* heeft aangegeven dat er minimaal 30 kavels moeten zijn voordat de opbrengst rechtstreeks gaat meetellen voor de gemeenten. Wij hebben aangegeven dat wij in een

rijdende trein zitten en er in het verleden afspraken gemaakt zijn met de gemeenten. Het is een richtinggevende uitspraak. Bij een aantal gemeenten moeten wij de in het verleden gemaakte afspraken respecteren. Dat betekent dat wij niet altijd op dat aantal uitkomen. Ik sluit mij aan bij de opmerking van de heer Verhoeven dat je nu eenmaal een grens moet trekken. Het zou zonde zijn als gemeenten het gevoel krijgen dat gemeenten die in het verleden uitermate goed hun best hebben gedaan en het aantal van 30 bereikt hebben, gelijkgesteld worden met gemeenten die dat nog niet bereikt hebben. Vandaar dat wij proberen vast te houden aan dit principe.

Wij hebben uitgesproken dat het geld daadwerkelijk aan de doelen besteed moet worden, maar wij hebben ook gezegd dat dit losstaat van het besluit om te komen tot andere afspraken met de Ruimte voor Ruimte CV. Ik heb aangegeven dat ik het lastig vind een mechanisme te organiseren dat bijhoudt of de gemeenten de gelden daaraan besteden. In de gesprekken over de knelpunten zullen wij wel aangeven dat het geld uit Ruimte voor Ruimte daadwerkelijk bij de reconstructiedoelen terecht moet komen. Voor het overige nemen wij zoveel mogelijk mee bij het "voor-wat-hoort-wat"-principe.

De heer Verhoeven vraagt of er nog voldoende prikkel zit bij de Ruimte voor Ruimte CV nu het renterisico overgaat naar de provincie. Volgens mij is dat wel het geval. Wij heffen ook een blokkade op. Het feit dat het renterisico bij de Ruimte voor Ruimte CV lag, was de reden waarom de CV een aantal projecten niet in uitvoering nam. De Ruimte voor Ruimte CV calculeerde namelijk in dat de doorlooptijd zodanig lang kon zijn dat zij bij verslechterende marktomstandigheden niet begonnen aan het in ontwikkeling brengen van een project. Zij droeg namelijk het renterisico. De prikkels blijven gelijk alleen de blokkade om met een project aan de slag te gaan is naar mijn idee kleiner geworden. Voor ons is het geen ondraaglijk financieel risico. Het heeft ook geen grote negatieve effecten, integendeel.

Er is gevraagd of het feit dat gemeenten profiteren van de opbrengst als er ruimte-voor-ruimtekavels

gerealiseerd worden, er niet toe leidt dat zij een andere planologische bril gaan opzetten en of zij niet soepeler zullen omgaan met de voorwaarden waaronder op bepaalde plaatsen woningbouw wordt toegestaan.

Zolang de regeling ruimte voor ruimte bestaat, moet zij opbrengsten generen. Dat is inherent aan de regeling. Dat principe wordt heel veel toegepast in de ruimtelijke ordening. De ruimte-voorgroenregeling zit ook zo in elkaar. Gemeenten hebben altijd belang bij woningbouw vanwege de OZB (Onroerend zaakbelasting). De provincie blijft de bestemmingsplannen controleren en ziet of iets acceptabel is of niet. Naar mijn idee is het risico niet groot. Uiteraard blijven wij de provinciale belangen bij de ruimtelijke kwaliteit bewaken. Bij alle honderden kavels die tot dusver gepasseerd zijn, is het naar mijn mening goed gegaan.

Brabant heeft er in het kader van de RvR-regeling altijd geweldig op gestuurd dat de bestemmingen worden gewijzigd en er geen herbouw mogelijk is. Er staat nog een vangnetregeling in de verordening. Bij de start van die regeling is destijds gebleken dat er al meteen veel locaties waren. Die zijn pas in de loop van 2000 naar voren gekomen. Wij zien dat de RBV eigenlijk pas in april/mei van 2000 op gang gekomen is. Het risico is uitermate klein dat een enkele locatie tussen de wal en het schip valt omdat die in het verleden nog niet herbestemd is maar wel een van de eerste RBV-locaties was. Wij kunnen het niet helemaal inschatten, maar het kan hooguit om één of twee locaties gaan. Het gaat slechts om een termijn van één maand.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik heb hierover twee weken geleden technische vragen gesteld en nog geen antwoord gehad. Steeds meer gemeenten worden geconfronteerd met een reactieve aanwijzing van de provincie waardoor gewijzigde bestemmingsplannen niet in werking treden. Vergroot dat het risico dat er gedurende dit jaar een aantal zaken bijkomen? Hoe schat de gedeputeerde dat in?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Op dit punt

hebben wij nooit een bestemmingsplan buiten werking gesteld met een reactieve aanwijzing. Een reactieve aanwijzing wordt heel specifiek gegeven op een onderdeel van een bestemmingsplan. De keren dat dit tot dusver gebeurd is bijvoorbeeld in een buitengebied, hadden betrekking op het niet toestaan van een tweede bedrijfswoning of op het niet toestaan van nieuwvestiging. Op dit onderdeel hebben wij nooit met een reactieve aanwijzing het risico vergroot dat er alsnog een RBV-locatie in ontwikkeling genomen zou worden.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Dat is duidelijk. Wij zien echter gemeenten die nu geconfronteerd worden met een reactieve aanwijzing op het herziene bestemmingsplan en zeggen: dan publiceren wij dat bestemmingsplan voorlopig niet omdat er nog een aantal aanpassingen moet plaatsvinden. Daardoor wachten gemeenten wellicht met het gewijzigde bestemmingsplan. Dat vergroot naar mijn mening het risico dat voor deze bedrijven de bestemming alsnog gewijzigd kan worden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij kunnen pas een aanwijzing geven als het bestemmingsplanbesluit genomen is. De gemeenteraad neemt het bestemmingsplanbesluit. Als dat besluit in strijd is met de provinciale belangen en wij hebben dat niet kunnen voorkomen, zullen wij daarop een reactieve aanwijzing geven. Er is nooit sprake van een vacuüm.

De *voorzitter*: Mijnheer *Vreugdenhil*, ik las inderdaad op twitter dat u zich beklagt over het feit dat u geen antwoord op vragen had gehad. Uw voorzitter is altijd bereid daarin ook buiten twitter om een rol te spelen, zoals u zult begrijpen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik heb dat inderdaad gemerkt, voorzitter. Soms helpt het om een vraag ook via twitter te stellen. Dan komt het antwoord misschien sneller dan via de reguliere kanalen.

De *voorzitter*: De volgorde die mij aanspreekt, is toch dat u dan op zijn minst gelijktijdig de

voorzitter inlicht. Ik zit niet de hele dag twitter te lezen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij zijn bezig het overzicht te maken. Het was de bedoeling dit overzicht zo snel mogelijk aan de commissie toe te zenden.

De *voorzitter*: Wij moeten de aanvullende media uiteraard zo goed mogelijk gebruiken, begrijp mij niet verkeerd. Ik las het gisteravond en dacht dat het mijn rol als uw voorzitter is om te helpen dat de zaken die nodig zijn om de beraadslagingen goed te laten verlopen, hier op tijd zijn. Het voorstel is er op tijd. Wij gaan erover stemmen.

*In stemming komt Statenvoorstel 01/11.*

De heer *Van Vugt* (CDA): Voor.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De fracties van de Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig. Ik constateer dat dit Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

## **Nummer 93/10**

### **Kaderstellende notitie Monumenten 2011**

Mevrouw *Lamers* (CDA): Voorzitter! Erfgoed leeft in Brabant. Dat bleek laatst nog heel duidelijk tijdens de spetterende erfgoedparade in de Lievekamp in Oss. Of het nu gaat om dialect, Brabantse muziek, historie, musea of monumenten, veel professionals maar nog veel meer

vrijwilligers houden zich er vol enthousiasme mee bezig. Daarom is het heel belangrijk dat de provincie blijft investeren in ons Brabantse erfgoed.

Het CDA is dan ook blij dat er vandaag een voorstel voorligt waarin de kaders worden gesteld voor het toekomstige monumentenbeleid. Dat wil niet zeggen dat ons monumentenbeleid tot nu toe niet goed was. Integendeel, meer dan ooit hebben de Staten de afgelopen vier jaar geïnvesteerd in de monumenten. Maar liefst €71 mln. totaal, waarvan € 25 miljoen dankzij een breed gedragen Statenmotie.

Er zijn en worden nog een groot aantal belangrijke restauraties uitgevoerd dankzij deze provinciale middelen, waardoor de restauratieachterstand in Brabant is afgenomen. De doelen van het monumentenbeleid van deze bestuursperiode zijn dan ook nagenoeg bereikt.

Voorzitter. Vanwege een aantal externe en interne factoren is ons monumentenbeleid aan herziening toe. Het rijksmonumentenbeleid is gemoderniseerd en onze nieuwe structuurvisie en de Agenda van Brabant vragen ook om een andere, proactieve en ontwikkelingsgerichte rol van de provincie op dit gebied. Die rol verandert van objectgericht denken (het restaureren *sec*) naar gebiedsgericht werken (meer samenhang tussen ruimtelijke ontwikkeling en monumenten); van conserverend naar ontwikkelend (behoud door ontwikkeling) en van subsidiegever naar investeerder en participant. Wij vinden dat goede ontwikkelingen.

Ook de nadruk op een passende duurzame herbestemming en een sluitende exploitatie zijn van groot belang voor de toekomst van een monument. Deze elementen vinden we al terug in het investeringsvoorstel Grootschalige Cultuur-historische complexen waarover deze Staten al een besluit hebben genomen. Hopelijk leidt de uitwerking van dat voorstel en de inzet van ruim €60 mln. ertoe dat een aanzienlijk aantal van dergelijke complexen behouden kan blijven.

We investeren dus wel stevig in de grootschalige complexen, maar we stoppen met de subsidie-regelingen voor de kleinere projecten. Het waren immers bestuursakkoordmiddelen en extra middelen als gevolg van de motie en die lopen nu

ten einde. Gelukkig stelt het Rijk vanaf dit jaar structureel budget voor de restauratie van rijksmonumenten beschikbaar, maar gaat daar misschien de voorwaarde van matching met provinciale middelen aan verbinden. Het CDA betreurt het dat de subsidieregelingen stoppen. Wij hebben ons de afgelopen jaren altijd sterk gemaakt voor provinciale subsidie voor de restauratie van monumenten: kleine en grote. Ik wil nu alvast aangeven dat het CDA zich ook de volgende periode sterk zal maken voor een soortgelijke subsidieregeling, al zullen wij daaraan dan wel voorwaarden verbinden, bijvoorbeeld voor een duurzame herbestemming en voor de exploitatie; dus een actieve rol van de provincie net zoals bij de grootschalige complexen.

Wat gelukkig wel blijft is de aandacht voor de beleving van de monumenten, de instandhouding van de topmonumenten en de basisinfrastructuur. De verhalen achter het erfgoed zijn onmisbaar voor het behoud van het erfgoed. Het behoud van monumenten wordt breder gedragen als er meer begrip en kennis is van een monument. Beleving leidt tot bewustwording en bewustwording leidt tot behoud. Logisch zou je zeggen.

Dit beleid dat is ingezet met het programma Schatten van Brabant, wordt voortgezet en geïntensiveerd. Hier ligt een belangrijke rol voor onze steuninstelling Erfgoed Brabant. Zaak is wel daar iedereen bij te betrekken, ook de jongeren o.a. via erfgoededucatie.

Voor wat de basisinfrastructuur betreft hebben de steuninstellingen Monumentenhuis, Monumentenwacht en Erfgoed Brabant een belangrijke agenderende, signalerende en informerende rol en die houden zij gelukkig ook. Wij gaan ervan uit dat ook het NV Monumentenfonds Brabant, BOEI en de corporaties een rol kunnen gaan spelen in het nieuwe beleid.

Voorzitter. Wij hebben in de commissie aandacht gevraagd voor het regionale Restauratie Opleidingsproject. De subsidie stopt op korte termijn. De gedeputeerde heeft toegezegd hiervoor een oplossing te zoeken. Is dat gelukt?

Verder hopen wij dat de provincie in de toekomst een aantal zaken zoals een monumentenprijs, een molenregeling, een erfgoedparade blijft subsidiëren.

Dat is naar onze mening noodzakelijk voor het behoud van het draagvlak bij al die vrijwilligers die zich zo enthousiast inzetten voor het behoud van ons erfgoed.

Voorzitter. Het CDA stemt in met de kaderstellende notitie monumentenbeleid 2011.

De heer *Hoogeveen* (VVD): Voorzitter! Mijn fractie kan zich in grote lijnen aansluiten bij de keurige samenvatting van mevrouw Lamers van de fractie van het CDA van het voorstel en de achterliggende periode.

Wij vonden het stuk in eerste instantie niet zo kaderstellend. Ons werd gezegd dat wij het ook moesten zien als een evaluatie van de afgelopen periode en als een soort overdracht naar de nieuwe Staten in de vorm van een aantal bouwstenen. Ik wil ook graag enkele bouwstenen aandragen voor de komende periode.

Met het verschijnen van de Memorie van Antwoord hebben wij wat meer perspectief en inzicht gekregen en zijn wij voldoende gerust dat een en ander goed weggekaderd is.

Het integrale karakter van die nieuwe aanpak van object naar ontwikkelingsgericht binnen een ruimtelijke context spreekt mijn fractie aan. Wij hebben daarvoor altijd gepleit. Alleen maar subsidie geven zonder te kijken wat er daarna mee gebeurt, is geen doelmatige inzet van middelen. Het is veel beter om te kijken wat een monument nog meer kan betekenen voor de samenleving en naar de maatschappelijke meerwaarde van een monument. Wat betekent het voor de omgeving, hoe kan men daaraan zijn identiteit ontleen? Die koers ondersteunen wij van harte.

In het verhaal zoals dat weggezet is in de Agenda van Brabant en in de investeringsstrategie ligt de focus wel heel erg op het verstevigen van de identiteit van Brabant. Het is moeilijk om dat begrip te definiëren. Wat is precies de identiteit van Brabant? Is een en ander niet ongelooflijk afhankelijk van waar je roots liggen, uit welke sociale context je afkomstig bent, welke leeftijd je hebt etc. Juist dat bepaalt waar partijen accenten op willen leggen. PON (Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant) heeft onlangs het jaarboek 2011 doen verschijnen:

De regio als maat, geen dynamiek zonder burgers. Wij hebben dat allemaal gekregen. Er staat dat er geen eenduidig begrip is voor regio en dat de identiteit van een regio bepaald wordt door het verhaal. De vraag is in hoeverre territoriale afbakeningen nog aansluiten bij de oriëntatie en het gedrag van burgers en bedrijven, zo stelt PON. Dat is interessant, want eigenlijk volgt daaruit impliciet dat identiteit maakbaar is en bepaald wordt door het verhaal. De Fransen noemen dat marketing. Wij kunnen dus aan marketing doen. Dan is het interessant om te kijken waar je de focus legt. Doen wij het alleen om Brabanders onderling een lekker "wij-gevoel" te geven: wat zitten wij toch lekker knus bij elkaar? Of willen wij een interessante regio zijn voor de wereld buiten Brabant? Hoe zien wij onszelf dan? Toen ik met mijn vrouw in Amsterdam en in Den Haag woonde, viel het ons op dat op topposities in het bedrijfsleven en bij de overheid allemaal Brabanders zaten. Kennelijk is die Brabander niet alleen kneuterig, iemand die lekker carnaval viert en in de kroeg hangt. Het is een moderne burger die van wanten weet in de wereld!

Hoe kiezen wij dan die identiteit? Voor een Apple smartphone – ik hoop dat u weet wat dat is – kun je applicaties kopen; handige programma's waarmee je leuke dingen kunt doen. Als ik dan bijvoorbeeld carnaval intyp, staat bijna bovenaan Omroep Brabant. Als ik design intyp, komt gelukkig het Lettergrafisch Museum in Breda naar voren. De Engelse vertaling van de website Brabant.nl; jongens, dat is ons visitekaartje naar de wereld; de wereld waarvan wij het straks moeten hebben. Wij willen een kenniseconomie zijn, wij schermen met hightech en met innovatie, wij hebben het in huis, wij kunnen het waarmaken. Kijk eens even hoe op die site reclame wordt gemaakt voor Brabant. Het is krom Engels, sorry dat ik het zeg. Investeer toch wat geld in een goede vertaling! Er staat dat wij Brabanders vooral carnaval vieren, onnoemelijk veel kerken, synagogen en moskeeën hebben gebouwd en dat wij voortdurend naar het café gaan. Dat beeld wordt daar opgeroepen. Willen wij dat? Je kunt ook insteken op de Brabander als ondernemende wereldburger. Dat is hij immers. Je kunt insteken

op het hightech aspect, op de innovatieve krachten van Brabant, op de enorme positie die Brabant in de wereld inneemt op het gebied van design, of je houdt het bij carnaval, kerk en café. Als wij straks het geld voor cultuur gaan wegzetten in cultuurhistorische complexen, moeten wij daarbij beseffen dat het ook interessant moet zijn voor mensen buiten Brabant. Die moet hier straks immers komen wonen om met zijn kennis onze innovatieve slagkracht in stand te houden. De buitenlandse investeerder moet zich vestigen met zijn bedrijf om ons werkgelegenheid te verschaffen en gebruikmaken van de enorme potenties van de Brabanders.

De VVD-fractie wil de volgende Staten meegeven zich niet vast te houden aan het Ot en Sien-beeld van de vijftiger jaren. Dat is niet cynisch bedoeld, laat het ook niet Ot en "Sienisch" worden. Neem een wat ruimere blik, zie in dat identiteit voor een deel maakbaar, dat je met de regio aan marketing kunt doen en oriënteer je ook op de buitenwereld; iets wat de normale Brabander allang doet!

De *voorzitter*: Het woord is thans aan mevrouw Van Breda van de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Aangezien mevrouw Van Breda nog onderweg is, is het lastig voor haar om nu hier het woord te voeren. Overigens vraag ik mij af of wij na deze zeer belangwekkende beschouwing van de heer Hoogeveen over de Brabander, de Brabantse cultuur en zijn boodschap voor de toekomst nog wel veel kunnen toevoegen. Ik stel voor dat mevrouw Van Breda als zij voor het einde van de eerste termijn alsnog binnenkomt, de gelegenheid krijgt om te spreken. Anders gaat onze beurt gewoon voorbij.

De *voorzitter*: Wij zullen zien wat mogelijk is. Ik begrijp dat mevrouw Van Breda nog in Tilburg is. Dan is het woord aan de heer Van Schoonhoven uit Ravenstein.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Wij hebben de woordvoerders van het CDA en de VVD gehoord. Mevrouw Lamers heeft namens de

fractie van het CDA aangeven van waar wij gekomen zijn en waar wij nu staan en de heer Hoogeveen heeft namens de VVD-fractie een wat filosofisch wereldbeeld geschetst. Ik wil namens GroenLinks ook een steentje bijdragen en ingaan op het speelveld waarin het provinciaal monumentenbeleid gestalte krijgt. Het rijksbeleid speelt daarbij een belangrijke rol. Veel van de modernisering van het monumentenbeleid zal afhangen van de manier waarop het Rijk de komende jaren opereert. Er is nu inderdaad in de Agenda van Brabant een prioritair gebied aangewezen. Het monumentenbeleid stellen wij vandaag tot 2018. Dat is een hele periode. Kijkend naar het rijksbeleid vragen wij ons af, hoe wij als Staten zaken kunnen bijsturen. Wij hebben immers met elkaar ook de afgelopen periode gezegd dat het monumentenerfgoed ontzettend belangrijk is voor Brabant. Ik vind de woorden van de heer Hoogeveen zeer lovenswaardig. Wat is de identiteit van Brabant? Wat is een monument? Een monument kan eeuwen geleden ontstaan zijn, maar ook vandaag de dag ontstaan er monumenten. Het is een continuüm dat wij in ons toekomstig monumentenbeleid moeten meenemen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Mijnheer De voorzitter! Ook D66 ziet het monumentenbeleid graag toekomstgerelateerd. In dat opzicht kunnen wij ons aansluiten bij de visie van de VVD. Het heeft inderdaad te maken met de vraag wat wij met Brabant willen, of dat toekomstgericht is of alleen naar het verleden gekeerd. Er was van de week een presentatie van de heer Coen Teulings over stad en land. Ik heb ook even het boek opgezocht dat hij daarover geschreven heeft. Een van de stellingen was dat 77% van de grondprijverschillen zit in een beperkt aantal factoren bij gemeenten, waaronder culturele voorzieningen zoals monumenten. Hij stelde voor gemeenten vooral te laten meëinvesteren in o.a. culturele voorzieningen en monumentenbeleid. Dat lijkt mij niet onverstandig, ook vanwege het feit dat het Rijk zich zo terugtrekkend opstelt. Wij zijn voorstander van een toekomstgericht monumentenbeleid. Daarbij moet vooral gekeken

worden naar de functie die het gebiedsgericht kan hebben. Bij de behandelingen van de investeringsagenda van Brabant hebben wij aangegeven dat wij reserves hebben bij de wijze waarop een en ander vermeld staat in de investeringsagenda. Ik verwijs naar de topvoorzieningen die daar genoemd worden, de paar projecten die genoemd worden en het exploitatierisico. Het feit dat wij instemmen met de kadernota betekent niet dat wij het eens zijn met alle zaken die GS in het vervolg hiervan zullen voorstellen. Het kader is prima, maar wij hebben wel vraagtekens bij de wijze waarop de investeringsagenda wordt ingevuld.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Erfgoed en monumenten staan al deze hele periode hoog op de agenda. In de voorliggende notitie hebben wij in beeld gebracht wat er is bereikt op het gebied van restauraties en in het kader van de beleving van monumenten. Wij hebben dat niet alleen in notities geschreven maar ook op internet voor iedereen toegankelijk gemaakt. Ik verwijs naar [www.brabant.nl/monumentenkaart](http://www.brabant.nl/monumentenkaart). Daar ziet u dat heel Brabant op dit moment in de steigers staat. Ik overdrijf lichtelijk, maar dat beeld krijg je wel als je die kaart bekijkt. Erfgoed en nieuwe media stonden centraal op een symposium afgelopen week. Daar werd juist gekeken hoe dat erfgoed en die identiteit gebruikt kunnen worden om op het gebied van toerisme en recreatie de nodige dingen voor elkaar te krijgen. Dat sluit goed aan op de inbreng van de heer Hoogeveen. Misschien dat ik in dit verband melding kan maken van een primeur. In de Apple Appstore is binnenkort verkrijgbaar het cultuurhistorisch kwartet van Brabant! Wij wilden niet alleen de resultaten van de afgelopen periode in beeld brengen, wij wilden de resultaten en de ontwikkelingen ook gebruiken om daarvan te leren voor de toekomst. Wij hebben die leerpunten al zo goed mogelijk verwerkt in het voorstel over de grootschalige cultuurhistorische complexen. Wij willen daaraan onlosmakelijk het reguliere erfgoedbeleid verbinden. Juist om die samenhang ging het immers in de Agenda van Brabant: de relatie tussen erfgoed, ruimte en identiteit.

De identiteit van de Brabander is ongelooflijk divers; volgens mij niet zozeer maakbaar, maar wel voedbaar en zeker niet te bepalen door een ander, laat staan door een overheid. Vanuit die zich steeds verder ontwikkelende identiteit moeten wij ons erfgoed doorgeven aan volgende generaties; niet omdat alles moet blijven zoals het was in de tijd van Ot en Sien, maar om de volgende generaties het hunne ermee te kunnen laten doen. Volgende generaties mogen dat erfgoed gebruiken.

Het toekomstige erfgoedbeleid en de samenhang tussen een en ander zijn op hoofdlijnen samengebracht in de voorliggende notitie. Wij willen graag dat die notitie in de volgende bestuursperiode uitgewerkt wordt. Ik neem aan dat er dan een uitvoeringsprogramma komt waarvoor dit de onderlegger is. De huidige instrumenten kunnen gehandhaafd worden. Die staan in de bijlage. Zij kunnen echter gericht worden ingezet dan nu soms het geval was. Laten wij ook op dat punt leren.

Voorzitter. Iedereen is erg tevreden over het restauratieopleidingsprogramma. In dat programma werken wij samen met partners om jonge mensen op te leiden in het restauratievak opdat zij dat ambachtelijke

vak kunnen voortzetten. Naar mijn idee zijn alle partners voor voortzetting van dit programma. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat de betreffende middelen alleen voor deze bestuursperiode bestemd zijn. Het gaat niet over heel grote bedragen. Wij doen het in samenwerking. Ik kan mij voorstellen dat dit onderdeel in een volgend bestuursakkoord terugkomt.

Men wil graag meepraten over de basisinfrastructuur van het toekomstig erfgoedbeleid. Het manifest dat ik vorige week in ontvangst heb genomen, sluit naar mijn mening zeer goed aan bij de oproep van mevrouw Lestrade. Het manifest heet: ZEGT: Zonder Erfgoed Geen Toekomst. Dat is precies de conclusie die ik naar aanleiding van de inbreng van de Staten wil trekken: Erfgoed blijft hoog op de agenda.

*In stemming komt het herziene Statenvoorstel 93/10.*

Mevrouw *Lamers* (CDA): Voor.

Mevrouw *Kamphorst* (SP): Voor.

De heer *Hoogeveen* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De fracties van de PvdD en de Brabantse Partij zijn afwezig.

Ik constateer dat het Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Ik dank iedereen die bij de voorbereiding van het voorstel betrokken was.

## **Nummer 02/11**

### **Evaluatie arbeidsmarktbeleid**

De *voorzitter*: Dan komen we nu toe aan een wat bijzonder voorstel, niet een voorstel van uw college maar van uw commissie Beleidsevaluatie. In dat verband wil ik mevrouw Lestrade van D66 van de commissie Beleidsevaluatie vragen achter de tafel van GS plaats te nemen.

De heer *Mulders* (CDA): Voorzitter! Arbeidsmarktbeleid en de rol van de provincie daarbij. Om maar met een oneliner in huis te vallen, te lezen op pagina 6 van het ontwerpbesluit: "Bovenregionale afstemming in relatie tot ontwikkeling van het ruimtelijke en economische beleid (vestigingsbeleid, bedrijventerreinen, infrastructuur), maar ook leefbaarheid en onderwijs zijn van belang voor het behoud van welvaart, verbetering van het leefmilieu en versterking van de identiteit". Ontwikkelingen en kansen verschillen per sector en per regio en daarom is bovenregionale afstemming zo belangrijk. Bovenregionale afstemming, een belangrijke taak voor de provincie dus. Voorzitter. De bijdrage van de provincie is in vergelijking tot andere partijen doorgaans gering,



zo wordt in het rapport en het ontwerpbesluit geconstateerd. De effecten zijn daardoor niet of nauwelijks te relateren aan de provinciale inzet, zo wordt verwoord. Doorgaans dus geringe effecten.

Kijkend naar de belangrijkste projecten en programma's, zoals Kleurrijk Brabant, Kennis is meedoen en Pact Brabant, overheerst een zekere scepsis ten aanzien van het succes, zo blijkt. Dit geldt voor het ene project wat meer dan voor het andere overigens, maar wel een zekere scepsis ten aanzien van het succes.

Veel pilots staan teveel op zichzelf en krijgen geen vervolg zodra de provinciale betrokkenheid stopt. Dit geldt met name voor de aanbodgerichte projecten. Zolang er geld is, is het prima. Is het geld op, dan valt het project stil. Stopt dus, en dat is zonde van de tijd en moeite, zo vindt het CDA.

Voorzitter. Op de lijst van geïnterviewde organisaties ontbreken echte bedrijven. Het betreft met name instanties die in dezelfde circuits opereren. In dezelfde circuits! De indruk van het CDA is dat gesprekken met bedrijven tot een meer evenwichtig beeld leiden. Een belangrijk deel van de Brabantse ondernemers heeft weinig besef van de provinciale betrokkenheid bij de vele projecten die lopen. Ze komen er niet mee in aanraking, ze hebben het te druk, het gaat langs hen heen, of ze realiseren zich de provinciale betrokkenheid niet. De vraag aan hen 'maakt de provincie verschil bij arbeidsmarktbeleid' leidt daarom op zijn minst tot gefronste wenkbrauwen. En de betrokkenheid van bedrijven, dat is een voorwaarde voor ons als CDA.

Voorzitter. Stimulering aan de voorkant, namelijk agendering van nieuwe kansrijke sectoren, ontwikkeling van netwerken daartoe en ondersteuning van enkele pilots als duwtje in de rug, daar gaat het ons om. Meer met minder. Het initiatief moet daarbij duidelijk ook vanuit de bedrijven komen, niet alleen vanuit de provincie. Het hoeft allemaal ook niet zo SMART. De effecten van de provinciale bijdrage zijn immers nauwelijks te meten. Steek minder energie in de achterkant dus. Als je hieraan niet teveel spendeert, kun je er ook niet veel aan verliezen.

Beperking daarbij tot kansrijke regio's en sectoren, en vooral bovenregionale afstemming daartussen,

daar kan de provincie het verschil mee maken. Denk daarbij ook aan versterking van de aansluiting tussen scholing en werk. Een goed voorbeeld hiervan is maintenance valley in West-Brabant en het zonne-energiecluster, nog in oprichting, op Brainport. Aansluiting tussen scholing en werk op regionaal niveau is daarbij beslissend.

Kansrijke sectoren en regio's en bovenregionale afstemming daartussen, nogmaals, hierop moeten het oliekannetje (de centen) en het oliemannetje (de netwerker) zich richten. Maar minder dik dus, want we hebben als provincie tegenwoordig een dunner budget. Maar dat hoeft niet zo erg te zijn. Vergelijk het met varkens. Die zijn ook vruchtbaarder als ze aan de magere kant zijn, zei mijn vader vroeger.

De heer *Schouten* (SP): Voorzitter! Het onderzoek van de commissie Beleidsevaluatie naar het arbeidsmarktbeleid van de provincie laat zien dat de betrokkenheid van de provincie redelijk positief is geweest. Uiteraard zijn er ook kritische kanttekeningen gemaakt maar die zijn op zichzelf beschouwd voor discussie vatbaar. Hoe dan ook, uit de evaluatie kan worden geconcludeerd dat het nuttig is voor de provincie zich met het arbeidsmarktbeleid bezig te houden. De SP deelt deze conclusie. Vandaag worden vooral uitspraken gevraagd over de aanbevelingen van de commissie en daar zal ik wat over zeggen. Eerst echter enkele algemene opmerkingen.

Uit het historisch overzicht komt naar voren dat er in deze bestuursperiode afstand is genomen van de doelgroepenbenadering en dat er meer gefocust is op de vraagkant van de arbeidsmarkt. Bedoeld wordt zonder dat het vermeld wordt de vraag van de werkgevers, dus niet de vraag van de werknemers. De SP had liever gezien dat de twee benaderingen niet als alternatieven worden gezien maar als benaderingen die beide nuttig zijn. Het verschil tussen beide benaderingen is vooral een kwestie van gezichtspunt. Bij de doelgroepenbenadering ligt het accent op algemene vaardigheden, bij de zogenaamde vraagkant ligt het accent op vaardigheden die specifiek van belang zijn voor bepaalde arbeidsplaatsen. In de

praktijk zijn beide vaardigheden nodig en het is niet voorshands duidelijk of iemand langs de ene dan wel langs de andere weg een baan vindt. De doelgroepenbenadering is in de vorige bestuursperiode met reden gekozen. Geconstateerd is dat er nogal wat mensen langdurig aan de kant staan. Die moeten bijvoorbeeld weer leren iets aan te pakken of moeten weer gaan studeren. De SP betreurt het dan ook dat bijvoorbeeld het project leerbonnen een jaar geleden is opgedoekt met als argument dat het niet tot de kerntaken van de provincie behoort. Het project was toch geslaagd maar is voor verbetering vatbaar, aldus een evaluatie van Telos. In de klacht van gemeenten dat het niet aansloot bij hun eigen doelstellingen zat een te beperkte visie op de problematiek. Dat kwam doordat gemeenten door benepen rijksbeleid er belang bij hebben gekregen vooral te investeren in mensen die gemakkelijker naar een baan zijn te begeleiden. Zo blijven mensen die moeilijker een baan kunnen vinden in de kou staan en wordt een belangrijke arbeidsreserve genegeerd. Het provinciebestuur kan hierin een corrigerende rol spelen. Een zekere neiging om zaken eenzijdig te bekijken vindt men ook in de aandacht voor de flexibiliteit van de arbeidsmarkt. Bedoeld wordt eigenlijk de flexibiliteit bij de werknemers, niet die bij de werkgevers. Dat wordt niet gemeld in het rapport. Werkgevers hebben een eigen verantwoordelijkheid om bij investeringen en veranderingen in de organisatie rekening te houden met de vaardigheden van het aanwezige personeel en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Grote werkgevers kunnen dit wel gemakkelijker dan kleine. Daarom is het goed om te bekijken hoe de overheid kleinere werkgevers kan helpen. Dan nog is er ergens een grens tussen wat kan worden aangeleerd via cursussen en wat specifiek moet worden aangeleerd op een arbeidsplaats.

Voorzitter. Flexibiliteit is een modieuze economische mantra. Aandacht wordt gevraagd voor de voordelen, weggekeken wordt van de nadelen. Nodig is op veel concreter niveau te kijken hoe voor- en nadelen optreden en zich tot elkaar verhouden en wie op de markt flexibel kunnen zijn. Levenslang leren kan echt niet

iedereen en sociale beslommeringen of de woningmarkt kunnen forse beperkingen opleveren. De evaluatie is daarin te abstract.

Voorzitter. Terugkomend op de aanbevelingen wil ik puntsgewijs de volgende opmerkingen maken.

Bij punt 1: Het is een goede zaak het arbeidsmarktbeleid te betrekken bij het regionale economische beleid maar we moeten wel beseffen dat het belang van het arbeidsmarktbeleid verder reikt dan geboden wordt in het regionale economisch beleid.

Bij punt twee: Flankerende beleidsterreinen worden niet concreet benoemd. Voor de SP behoren daartoe zeker ook het sociale terrein, het huisvestingsbeleid voor Oost-Europese werknemers en het openbaar vervoer.

Bij punt drie: Versterking van de vraaggerichtheid dient niet ten koste te gaan van het doelgroepenbeleid en niet uitsluitend vanuit het gezichtspunt van werkgevers te worden bekeken.

Bij punt vier: De provincie dient in beginsel open te staan voor nieuwe inhoudelijke terreinen als die zinvol lijken te zijn.

Bij punt vijf: Voor de verbreding van het Pact van Brabant met vertegenwoordigers van grote werkgevers zien wij thans geen dringende reden maar de wenselijkheid nader onderzoeken kan geen kwaad.

Graag hoor ik hierop commentaar van de woordvoerder van de commissie Beleidsevaluatie en ook van het college van GS.

Tot slot nog een concreet punt. Bij de opsomming van doelgroepen in de evaluatie ontbrak de groep van gehandicapten, van mensen met een functiebeperking. Dit is raar want het gaat om een aanzienlijke groep van mensen die wel degelijk kan werken en dit ook wil. Denkbaar is dat een aantal gehandicapten verborgen zit in de opsomming van andere groepen. Beter is het ze expliciet te benoemen en er expliciet aandacht voor te hebben. Dat is goed voor hun welzijn en dat is goed voor de samenleving. Ik dien daar een motie over in.

Ter toelichting het volgende. De motie schrijft niet voor op welke manier aandacht wordt gegeven. Te denken valt zeker aan thematisering in netwerken zoals het pact van Brabant. Of het nuttig zal zijn

stimuleringsgeld erin te steken zal nader moeten worden bekeken. Het nieuwe provinciebestuur krijgt deze uitspraak van deze Staten mee. De motie is mede ondertekend door de heer Johan Stalknecht van de fractie van de PvdA.

De *voorzitter*: Door de leden Schouten en Stalknecht wordt de volgende motie voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 februari 2011, kennisgenomen hebbende van de evaluatie van het arbeidsmarktbeleid; spreken als hun mening uit:*

- *dat het voor het provinciebestuur van belang is aandacht te schenken aan de positie van mensen met een functiebeperking op de arbeidsmarkt, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nummer M2.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voorzitter! We zouden eigenlijk eens moeten evalueren hoe het komt dat we zo snel door deze vergadering heengaan want het is uniek. Ik heb er wel zo mijn ideeën over maar wellicht kunnen we het eens verder bespreken.

De *voorzitter*: Empirisch kan ik wel vaststellen dat de opgegeven spreektijd in het algemeen vandaag maar voor de helft wordt gebruikt. Gaat u zo door.

De heer *Van Lopik* (VVD): Ik zal mijn best doen. Ik laat me niet weerhouden mijn thema toch hier neer te zetten.

De doelstelling van de evaluatie is, provinciale Staten van Noord-Brabant inzicht te geven in de toegevoegde waarde van het provinciale arbeidsmarktbeleid. Verder is er een toetsing, deze provinciale arbeidsbeleid prestatie in een breder kader te zien, zoals economische ontwikkelingen en de veranderde opvattingen inzake taakverdeling tussen provincie, rijk en gemeenten. Dat onderzoek gaat over de periode 2003 tot en met 2009, twee periodes met een verschillende aanpak. In de eerste bestuursperiode is met ondersteuning

vanuit de provincie een aantal projecten uitgevoerd, die nog lopen, meer in de trant van subsidieverzoeken voor losse projecten en in de tweede bestuursperiode is het accent komen te liggen op verbetering van de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met projecten in bredere programma's en structuursubsidie. De VVD vindt het nuttig de inspanningen die we als provincie hebben verricht ten aanzien van het stimuleren van de arbeidsmarkt te evalueren. Natuurlijk zijn er conclusies ten aanzien van de stand van zaken op dit moment die de arbeidsmarkt beïnvloeden en die we wellicht onderschrijven. Toch zijn er facetten in deze evaluatie waar wij als VVD niet aan voorbij willen gaan. Wat we vaak in diverse onderzoeken tegenkomen is ook hier weer aan de hand en dat is de werkelijkheid van alledag. Ik kom daar later op terug.

De economie, die hoog in het vaandel van de VVD staat, is geheel afhankelijk van de arbeidsmarkt. Als we spreken over een ruime arbeidsmarkt is het arbeidsaanbod groter dan de arbeidsvraag en bij een krappe arbeidsmarkt is de vraag naar arbeid groter dan het aanbod van arbeid. Dit is een nationaal proces en het houdt niet op een bij de Brabantse grenzen. Werkgevers en werknemers spelen bij loonontwikkelingen een belangrijke rol in dat proces. Cruciaal in het rapport is de koppeling tussen kennis en vakmanschap van de arbeidsmarkt en de vraag in het bedrijfsleven, niet meer en niet minder. De vraag naar en het stimuleren van technische beroepen en van zorgopleidingen is zeer evident. Met alle respect, zoals ik in de commissie EMG opmerkte, in de lijst van 31 geïnterviewde personen zit geen enkele ondernemer die dagelijks met de arbeidsmarkt omgaat. Het zijn allemaal ambtelijke of brancheorganisaties. Bij de werkgelegenheid in 2009 staan handel en industrie bovenaan, gevolgd door de zorginstellingen. De VVD deelt de conclusie van de evaluatie dat we een inventariserende informatierol hebben, faciliteren in het Pact Brabant, overheid en bedrijfsleven en partijen indien nodig die bij elkaar brengen, niet meer en ook niet minder. U zou zich af moeten vragen of het tijdstip van de evaluatie

het juiste moment is daar diverse projecten nog lopen en ik niet weet of is vastgesteld hoeveel subsidiegeld erin is gestopt en hoeveel extra banen er toegevoegd zijn aan het arbeidspotentieel.

Wat vindt de VVD nu concreet wat aanbevelingen moeten zijn voor de toekomst, wat we vorm geven in de nota economie in de volgende bestuursperiode. De ondernemer moet centraal staan. Hij is bepalend in het arbeidsmarktbeleid. Hij is degene die mensen aanneemt of niet en hij bepaalt de criteria. De ondernemer dient te communiceren met de onderwijsinstellingen en hij geeft de wensen aan. De regio's communiceren met de kamers van koophandel en werkgeversorganisaties in samenwerking. Leefklimaat en faciliteiten spelen een belangrijke rol in het vestigingsklimaat. Vergeet niet dat de ondernemer die verantwoordelijk is voor de continuïteit van zijn bedrijf met zijn personeel winstgevend moet zijn. Zijn investeringsbereidheid en innovatiekracht zijn recht evenredig met zijn succes en winst van zijn onderneming. De kritiek van veel ondernemers is dat de realiteitszin ontbreekt en hoe men de faciliterende organisaties en werknemers en provincie in hun proces kan betrekken. Zij hebben er eigenlijk totaal geen notie van wat de mogelijkheden zijn en zij behoeven dat in velerlei opzichten niet.

Industriebeleid is een zaak waar we met veel ondernemers vaak over spreken. Graag wil de VVD in de komende bestuursperiode vanuit de realiteit meewerken aan een economische nota maar dan werkelijk vanuit de realiteit. Hier staat de VVD voor.

Toch nog even twee kwinkslagen. Opvallend vond ik de woorden koppelend belang. Ik heb dat een paar keer toegepast in ons bedrijf en ik vroeg dan: wat vinden we een koppelend belang. Iedereen keek me dan zo vreemd aan en ik dacht dan: waarom is dat zo vreemd. Later dacht ik dat je aan alles iets kunt koppelen. Als je dus een koppelend belang hebt moet je wel voorzichtig zijn want als je het koppelend belang ziet in het kader van de kerntaken, wees dan voorzichtig. Kerntaken zijn kerntaken en als je alles wilt koppelen krijgen we wel een heel grote familie.

Mijn laatste voorbeeld wil ik ook nog wel even

kwijt. Ik lees: Provinciale Staten zouden erop kunnen toezien dat het arbeidsmarktbeleid programmatisch vormgevend wordt, dat de afstemming met de andere flankerende bedrijfs-terreinen bij integrale beleidsvoering bewaakt wordt, dat de bestuurlijke samenwerking bovenregionaal en via de platforms in de regio behouden blijft en dat provinciale middelen vooral worden ingezet ter versterking van de randvoorwaarden als coördinatie en netwerken. Toen ik dat vertelde in een bedrijf vroegen ze of dit werkelijkheid is. Aan de commissie Beleids-evaluatie en degenen die het onderzoek hebben gedaan wil ik meegeven voorzichtig te zijn met deze bewoordingen want ze doen afbreuk aan uw onderzoek.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Voorzitter! De Partij van de Arbeid vindt het een goed onderzoek en wil de commissie Beleids-evaluatie en de onderzoekers van de Radboud Universiteit daarmee graag complimenteren. Er zijn duidelijke conclusies getrokken waaruit blijkt dat de provincie rondom dat arbeidsmarktbeleid ertoe heeft gedaan in de periode die onderzocht is. Het is inderdaad een heel bijzondere periode geweest want er is met de economie in de wereld natuurlijk heel wat gebeurd tussen 2003 en 2009. De resultaten van het onderzoek sterken ons in onze overtuiging dat we hier ook in de toekomst een wezenlijke invloed kunnen en moeten hebben. Wij vinden het dan ook goed dat de aanbevelingen zoals ze in het onderzoek zijn geformuleerd, worden meege-nomen in de verdere uitwerking in de nieuwe nota economie.

Interessant is ook te weten wat de consequentie is van de discussie over de kerntaken van de provincie. Regionaal economisch beleid is een kerntaak. Dat is duidelijk; dat blijkt uit alles. Dat blijkt uit het werk van de commissie Lodders. Ik denk dat er bijna niemand is die daaraan twijfelt. Arbeidsmarktbeleid is hoe dan ook gekoppeld aan regionaal economische beleid. Of het daarmee wat poëtisch als een meekoppelend belang moet worden gekenschetst of dat je er even bij stilstaat, het is logisch dat het arbeidsmarktbeleid heel bepalend is voor de manier waarop je met je

regionaal economisch beleid omgaat. Ik praat wel eens met bedrijven om ze ergens naar een locatie toe te krijgen en na de vraag naar de grondprijs is altijd de vraag hoe het met de arbeidsmarkt zit en wat we eraan kunnen doen. Bijvoorbeeld, kunt u ons 250 ladders bieden. Het is natuurlijk heel handig als je dan direct een oplossing kunt bieden. Als de provincie daar een rol kan spelen levert dat een wezenlijk voordeel op.

Het is goed vast te stellen dat de onderzoekers concluderen dat de provincie snel en adequaat heeft kunnen zorgen voor gerichte acties, vooral in crisismomenten. Wij hebben dat ook gemerkt bij het anticrisispakket dat snel na de financiële crisis kon worden gepresenteerd en geoperationaliseerd. De provincie was daarbij de initiator en heeft er voor kunnen zorgen dat door het koppelen van de verschillende netwerken en het koppelen van de verschillende regio's er essentiële voordelen konden worden bereikt. We zijn het er daarom van harte mee eens dat we de lessen die we daaruit hebben geleerd en de voordelen die we daarvan hebben, oppoetsen en meenemen in de nieuwe nota Economie.

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de onderzoekers. Wij zijn van mening dat het beschouwen van het arbeidsmarktbeleid onderdeel moet worden van het toekomstig economisch beleid. Wij denken dat de positieve rol van het Pact Brabant verder moet worden uitgebouwd. De suggestie om dat uit te breiden met vertegenwoordigers van grote bedrijven onderschrijven we wel.

De drie kritische kanttekeningen van de kant van het georganiseerde bedrijfsleven zouden we graag nader onderzocht willen zien om de resultaten in de nieuwe nota Economie te kunnen opnemen.

De opmerkingen ten aanzien van de bepalende positie van het PSW (Provinciaal Steunpunt Werkgelegenheid) hebben ons wat verbaasd. Wij hadden ook graag de mening willen zien van de ondernemers zelf en niet alleen die van de overkoepelende organisaties.

In de commissie is nog gesproken over de meetbaarheid: op welke aspecten kun je je conclusies baseren en hoe zorgen we ervoor dat we hierin wat "smarter" zijn en niet alleen in wollige

termen praten maar gewoon met getallen kunnen aantonen wat er aan de hand is. Wij vinden dat van belang. Ik denk dat een belangrijk onderdeel van die nieuwe nota Economie moet zijn het invullen van een monitoringssysteem. Misschien is het ook mogelijk een soort benchmark uit te voeren tussen de verschillende strategieën die door de provincies worden gevolgd om hierin succesvol te kunnen zijn. Daarmee zouden we wat meer uit de poëzie en wat meer in de reële getallen terecht kunnen komen.

U heeft gezien dat de motie van de SP mede door ons is ingediend. Wij vinden dat het beleid voor mensen met een functiebeperking maar heel zijdelings naar voren komt. Het moet een belangrijker positie krijgen in de komende aanpak. Samengevat, we onderschrijven de aanbevelingen van de commissie en we stemmen in met het ontwerpbesluit.

*De voorzitter:* Ik heb begrepen dat de heer Van Schoonhoven van GroenLinks nog het woord wil voeren; hij krijgt daarvoor twee minuten.

*De heer Van Schoonhoven (GroenLinks):* Dank u wel voorzitter. Ook de fractie van GroenLinks wil zich aansluiten bij diegenen die complimenten hebben uitgesproken voor het rapport dat nu voor ons ligt. Het geeft een uitstekend inzicht in hoe we de afgelopen jaren als provincie het arbeidsmarktbeleid mede inhoud hebben gegeven, alhoewel het geen wettelijke taak van de provincie op het gebied van arbeidsmarktbeleid is. Gelet op de reacties van de spelers op dit beleidsterrein kan de provincie zeker een toegevoegde waarde bieden. Een impuls vanuit de provincie kan het verschil maken als het gaat om de kennis- en innovatieagenda, de regionale economie en op het gebied van onderwijs en zorg. Het Pact Brabant is een effectief netwerk van overheid, ondernemers en onderwijs gebleken. Crisisaanpak is daar een voorbeeld van in alle vier de Brabantse regio's. De heer stalknecht van de PvdA memoreerde het al. Nederland kijkt naar Brabant en daarbij heeft het provinciaal steunpunt werkgelegenheid een uitstekende rol gespeeld en speelt het nog steeds. Ook op het gebied van de jeugdwerkloosheid is de

aanpak leren en werken die is doorontwikkeld naar HRM-servicepunten HRM = Human Resource Management) uitstekend gebleken. GroenLinks wil in de komende jaren verdieping van wat nu is opgebouwd en we zien de rol van de provincie hierbij als een soort paraplu.

- A. Om de vier regio's met elkaar te verbinden;
- B. Om de zinvolle informatiepositie die opgebouwd is vanuit de SER (Sociaal Economische Raad Brabant), de UWV, (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen), COLO (samenwerkende kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven) enz. om alle losse informatiestromen te laten bundelen. Met deze informatie kan dan beter strategisch gestuurd worden.
- C. Om een nog diepgaander onderwijs, economische innovatie en arbeidsmarkt met elkaar te verknopen.

Ten eerste, de bestuurlijke inzet is echt nodig om de vaak stroperige middenkaders van alle afzonderlijke organisaties te richten. De kern hierbij is het menselijke kapitaal. De economie van morgen heeft alle handen nodig en dat vraagt om kwalitatief goede scholing aan de onderkant. Ten tweede, nodig is bewustzijn van werkgevers om te investeren in scholing van personeel met bijzondere aandacht voor werkgevers met minder dan 50 werknemers. Die hebben vaak niet eens tijd om de mogelijkheden die er zijn, te benutten. Ten derde, innovatie dwars door alle segmenten van de economische activiteiten heen. Arbeidsmarktbeleid is een geweldige kans om de provincie Noord-Brabant mee te laten doen en ervoor te zorgen dat iedereen in Noord-Brabant ook daadwerkelijk meedoet.

De heer *Van Lopik* (VVD): De heer Van Schoonhoven zegt dat we als provincie invloed moeten hebben op de werkgever als het erom gaat wanneer hij iets moet uitvoeren. Daar maak ik mij toch zorgen over. De ondernemer is vaak zodanig gericht op zijn dagelijkse bestaan en op zijn behoeften dat als hij dingen ziet hij ze zeker zal oppakken als het nuttig voor hem is, maar de heer Van Schoonhoven moet er niet vanuit gaan dat de provincie de regie zal kunnen hebben in een

onderneming. Dat is absoluut niet aan de orde. Dat wil ik toch even meegeven, want de regie ligt vaak bij de ondernemer zelf. Die kent zijn verantwoordelijkheden. Hij kan het fout doen of hij kan het goed doen maar hij neemt het initiatief. Dat is best lastig. De provincie kan nog zoveel willen maar uiteindelijk is de ondernemer zelf aan de gang want hij is degene die met zijn mensen en zijn bedrijf rendement moet presteren.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): De heer van Lopik zegt dat wij als provincie die invloed richting werkgevers willen, maar dat heb ik niet gezegd. De provincie moet niet in die mate de regie hebben dat zij de werkgevers iets zou willen opdringen. De provincie moet de partijen bij elkaar brengen en dat heb ik heel duidelijk in mijn betoog aangegeven. Het enige wat je als provincie kunt doen en dat is in het verleden ook heel duidelijk gebleken, is stimuleren waardoor werkgevers zaken krijgen aangeboden waardoor voor hen duidelijk wordt waar de steun zit en wat mogelijk is. Het hoeft niet vanuit de provincie te komen, het kan ook door al die andere partijen die ik zojuist al noemde. Dat is de paraplu functie van de provincie.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ook vanuit de fractie van de ChristenUnie-SGP dank aan de commissie voor het onderzoek en voor de daarin gedane aanbevelingen. Het onderzoek laat wat ons betreft ook helder zien dat er de afgelopen jaren meer samenhang is gekomen in de doelstellingen van het arbeidsmarktbeleid, mede op initiatief van de provincie. Dat heeft ook geleid tot een heel positief punt, het ontwikkelen van organiserend vermogen in de regio's. De crisis heeft ons in de afgelopen periode nogmaals laten zien hoe belangrijk het is een goed samenwerkende arbeidsmarkt in Brabant te hebben.

Het rapport vraagt vormgeving van een verdere ontwikkeling van het arbeidsmarktbeleid waarbij wordt ingestoken op versterking van de vraag-gerichtheid en ruimte wordt gegeven aan de regio's. Die lijn ondersteunen wij van harte. We moeten de urgentie van de arbeidsmarkt zien in de

komende periode en de vraagstukken op sociaal en op economisch gebied die op ons afkomen en ook op het terrein van bezuinigingen op onderwijs die eraan zijn gekoppeld. Samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers is noodzakelijk om de regio's in de komende periode te ondersteunen. Projectvoorstellen voor Social Innovation waaronder de afgelopen week in Waalwijk een aantal handtekeningen zijn gezet, zijn wat ons betreft daar een heel mooi voorbeeld van.

Voorzitter. We moeten ook heel positief kijken naar de intenties die in het hoger onderwijsplan aan het college zijn voorgelegd. Daarin hebben de onderwijsinstellingen in Brabant elkaar gevonden en zoeken ze samenwerking en bundelen ze krachten in het belang van diezelfde regio's. Het leek er in de openbare besluitenlijst op dat het college nogal scherp reageerde met te stellen dat het geen provinciale taak was. In de brief die naar de partners is gestuurd blijkt echter wel degelijk dat de provincie de handschoen reikt aan de samenwerkende onderwijsinstellingen om gezamenlijk tot een integrale visie te komen om onderwijs, ondernemers en overheid aan die belangrijke vraagstukken te koppelen.

Voorzitter. Ik zou graag die handschoen willen vertalen in het voorstel dat nu voor ons ligt. Wij zullen dan ook een amendement indienen om het voorstel van het college daadwerkelijk op te pakken, invulling te geven en daarmee onderdeel te laten zijn van de nota economie en daarmee ook het signaal te geven naar de samenwerkende onderwijsinstellingen dat we gezamenlijk dit vraagstuk willen oppakken. Het amendement is erop gericht het college op te dragen in samenwerking met de instellingen voor hoger onderwijs en het mbo een integrale visie uit te werken ten aanzien van het arbeidsmarktbeleid ten dienste van de opstelling nota Economie en hiermee in de komende bestuursperiode aan de slag te gaan en hieraan invulling te geven. Ik denk dat we zo met z'n allen werken aan een economisch krachtig Brabant waarin ook de kracht van ons onderwijs een belangrijke rol speelt in ons arbeidsmarktbeleid.

De voorzitter: Door het lid Vreugdenhil wordt het volgende amendement voorgesteld.

*"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 4 februari 2011, gelezen besluit 02/11B inzake onderzoek arbeidsmarktbeleid;*

*constaterende dat:*

- *de provincie Brabant een sterke onderwijs- en onderzoekssector kent met zes hbo-instellingen en twee universiteiten;*
- *de bundeling van krachten, zoals in het Hoger Onderwijsplan manifest geworden, kansen en uitdagingen biedt voor het gezamenlijke Brabantse arbeidsmarktbeleid;*
- *de brede samenwerking tussen de onderwijsinstellingen en economische clusters van groot belang is voor de economische ontwikkeling van de regio's;*

*besluiten aan het besluit toe te voegen:*

- *het college van Gedeputeerde Staten op te dragen in samenwerking met de hoger onderwijsinstellingen en het MBO een integrale visie uit te werken ten aanzien van het arbeidsmarktbeleid ten dienste van de op te stellen Nota Economie."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Het krijgt nummer A1.

Zij heeft zich niet aangemeld, maar het woord is nu aan mevrouw Lestrade in haar rol als fractievoorzitter van D66.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Als D66'er wil ik een reactie geven op het rapport. Ik was benieuwd naar de uitkomsten van het rapport omdat ik een van degenen was die nogal sceptisch stond ten aanzien van alle projecten die in het begin werden uitgevoerd. Ik was heel eerlijk gezegd nogal verbaasd door de positieve uitkomsten waarbij werd aangegeven dat als de provincie als oliekannetje fungeert heel veel soepel gaat verlopen. Uiteraard is de crisisperiode met de maatregelen die toen zijn genomen daar een voorbeeld van. We hebben dus onze mening enigszins aangepast. Al lerende kom je toch tot andere inzichten. Wij kunnen ons dus vinden in de uitkomst van dit onderzoek met die vijf aanbevelingen, waarbij het arbeidsmarktbeleid een onderdeel zou moeten zijn van het economisch

beleid van de provincie. Wij zijn ook voor de afstemming van het beleid met de flankerende terreinen. Uiteraard ook met versterking van de vraaggerichtheid en inzet op terreinen waar de provincie ertoe doet, want dat lijkt ons dan wel van belang. Aangegeven wordt – ik vertaal het maar even – dat de samenwerkingsorganisatie Pact Brabant even moet worden bekeken op inhoudelijk effect en samenwerking. Aan de hand van het resultaat daarvan zou je het kunnen uitbreiden of niet. Dat lijken mij goede aanbevelingen.

Als D66'er inhoudelijk reagerend op de motie over de positie van mensen met een functiebeperking moet ik zeggen dat ik het daar wat moeilijk mee hebben omdat het eigenlijk een taak is van gemeenten. Op de site van Republiek Allochtonië is net een heel mooi essay verschenen over mainstreaming versus doelgroepenbenadering.

De heer *Mulders* (CDA): Wij kunnen ons als CDA vinden in de aanbeveling maar vindt u dat we het dun moeten invullen of dik, mevrouw Lestrade? U begon uw betoog met te zeggen dat u wat terughoudend bent. Dan hoor ik daarin: Wat dun. Wat moet ik mij daarbij voorstellen?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik gaf aan dat de terughoudendheid voortkomt uit de ervaring die wij in de beginperiode hebben opgedaan. In het onderzoek werd niet al te positief geoordeeld over de uitkomst van een aantal pilots. Ze werden niet doorgezet en dat soort dingen meer. Daar waren we dus behoorlijk negatief over. Als blijkt dat in een andere taak de provincie er wel toe doet, dan denk ik dat het belangrijk is dat dat wordt ingevuld. Als het erom gaat hoeveel er ingezet moet worden dan zeg ik: het liefst dun. We hebben geen geld meer, dus we moeten alles lean en mean inzetten, maar we moeten wel kijken naar wat nodig is en waar we echt effect kunnen bereiken. Dus niet zo maar in het wilde weg een aantal dingen uitzetten. Als u dat bedoelt ben ik het met u eens.

De heer *Schouten* (SP): U zegt dat de zaak van de gehandicapten eigenlijk een taak van de gemeenten is. Ik noem de gehandicapten als een

groep die niet in de lijst van diverse doelgroepen werd genoemd. Wilt u daarmee beweren dat al die andere groepen wel bij uitstek in aanmerking komen voor aandacht van de provincie? Volgens mij is het niet meer dan zinvol dat die aanvulling gewoon wordt meegenomen. Hoe het moet zal het komende provinciebestuur nader kunnen bekijken, maar het is maar een van de doelgroepen die ooit zijn genoemd. In de evaluatie wordt, toevallig of niet toevallig, deze groep niet genoemd.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik haal uw vraag even uit elkaar. Op het feit dat deze groep niet in de notitie is genoemd kom ik straks terug als ik namens de commissie spreek. Waar het gaat om uw vraag of ik vind dat de provincie er aandacht aan moet geven geef ik juist aan dat ik nogal onder de indruk was van de notitie die ik van de week heb gelezen over mainstreaming versus doelgroepenbeleid. Dat is een andere benadering waarbij je de doelgroepen niet isoleert en er een speciaal beleid voor wilt opzetten, maar dat je vanuit het doel zoveel mogelijk mensen op de arbeidsmarkt wilt krijgen en dan beziet wat daarvoor nodig is. Dat is een andere manier van benaderen.

De heer *Schouten* (SP): Dan wordt het toch weer of de ene of de andere benadering. Er wordt niet bekeken of een aantal benaderingen complementair kunnen zijn.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik vind dat dit eigenlijk een taak is voor gemeentes en dat wij het als provincie niet moeten doen. In de tijd dat het geld nog over de plinten heen klotste en we allemaal doelgroepenbeleid hadden, konden we dat doen, maar nu beperken we ons tot onze kerntaken en liggen andere taken bij de gemeentes. Ik denk dat het beleid ten aanzien van gehandicapten meer bij gemeentes thuishoort. Ik geef daarbij echter wel aan dat wat ik las in de notitie over mainstreaming door mij wel wordt gezien als iets voor de provincie. Dat is een andere benadering waarbij meer vanuit de doelen wordt geredeneerd om iedereen aan het werk te helpen, dus ook gehandicapten en mensen die moeilijk



bereikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Wij stemmen dus in met de notitie.

*De voorzitter:* Voordat u verder gaat met te spreken namens de commissie stel ik voor, gelet op de ruimte die we vanmiddag nog voor de punten hebben, nu te schorsen voor de lunch, ook al omdat mij is gevraagd mede te delen dat in de lunchpauze de binnenkort via onze website raadpleegbare stem- en kieskompassen worden gepresenteerd, waarbij de lijsttrekkers van de partijen die aan de verkiezingen zullen deelnemen, aanwezig zijn. Dat is voor ongeveer nu gepland. Ik schors daarom de vergadering voor een uurtje. Ik wens u een smakelijke lunch.

*De vergadering wordt van 12.32 uur tot 13.30 uur geschorst.*

*De voorzitter:* Het woord is aan mevrouw Lestrade in haar hoedanigheid als voorzitter van de commissie Beleidsevaluatie.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! De commissie Beleidsevaluatie heeft het onderzoek arbeidsmarktbeleid op het programma gezet om met name te bekijken wat hieruit zou kunnen komen in het kader van onze discussie over de kerntaken. Vanuit die optiek is het onderzoek gestart. Ik dank voor de positieve reacties die wij tot nu toe hebben gekregen. Een aantal van de gemaakte opmerkingen zijn ook al in de commissie gemaakt; het antwoord daarop blijft dus ook min of meer hetzelfde.

Gezegd is dat wij ons in onze evaluatie niet hebben gericht op gehandicapten en dat dit zou moeten worden opgenomen in de nieuwe nota. De nieuwe nota is natuurlijk aan de Staten en is politiek inhoudelijk. Reden waarom de gehandicapten als groep niet in het onderzoek zijn betrokken is dat de provincie daarvoor bijna geen beleid heeft.

Er zijn opmerkingen gemaakt over de organisaties en over het feit dat wij geen "privé" werkgevers voor het onderzoek hebben benaderd. Wij zijn ervan uitgegaan dat de brancheorganisaties weten wat er speelt; anders is er in de brancheorganisaties iets niet helemaal goed. Los daarvan,

er was een beperkt budget om het onderzoek uit te voeren. Ik zie al dat er van werkgeverskant commentaar komt en dan privé, particulier.

*De heer Van Lopik (VVD):* Dat is echt vragen om een reactie.

Ten eerste, het is niet privé. Ik ben gewoon een werknemer/directeur. Het bedrijf is niet van mijzelf. U zei dat het best wel nuttig is dat u heeft geluisterd naar de werkgeversorganisaties en dat is best nuttig want die weten heel veel maar als u echt in de diepte wilt en wilt kijken naar de betrokkenheid van die echte ondernemer die echt voor zijn bedrijf staat, dan is dat een ander signaal dan dat van ambtenaren die iets samenvatten en die daar een bepaald gevoel bij hebben. Natuurlijk zullen ze die vertaling willen maken en – u zegt dat het budget te laag was – die ondernemers willen dat ook heel graag gratis doen. Dan weet u echt wat er tot op de bodem speelt. Ik vind het jammer dat zo'n organisatiebureau zich alleen op dat niveau beweegt en ervan uitgaat dat die ondernemers het wel communiceren. Er zijn heel wat ondernemers die wel voor de gezelligheid naar de BZW (Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging) gaan maar niet altijd met de branchegroep communiceren.

*De heer Schouten (SP):* Het probleem is natuurlijk dat er zoveel ondernemers zijn. De vraag is dan natuurlijk wie je moet uitkiezen. Dat lijkt me een heel ingewikkeld probleem. Bovendien weet je niet in hoeverre die in staat is de problematiek structureel te schetsen zonder dat teveel toevaligheden een rol spelen. Verder, welke bedrijfssectoren moet je kiezen? Heeft u daarover ook nagedacht?

*De heer Van Lopik (VVD):* Dat zou je kunnen doen met een enquête. Nogmaals echter, ik pleit ervoor dat u gewoon een aantal branches binnenstapt en daar een twintigtal mensen interviewt. Dan weet u wat die communicatie echt is en dat is heel makkelijk.

*De heer Schouten (SP):* U bedoelt één persoon uit 20 branches. Het is niet mijn onderzoek maar ik

geef aan dat het wel een technisch probleem is.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Als wij uw suggestie hadden gevolgd dan hadden wij bij u terug moeten komen om verhoging van het budget te vragen voor het onderzoek. Daar zitten we ook mee. Het kost heel veel geld om het op die manier te doen. Als je 20 bedrijven moet bezoeken gaat dat veel geld kosten.

De heer *Mulders* (CDA): Dat is op zich een goed argument. In de discussie en ook een beetje in de aanbevelingen lijkt echter de indruk gewekt te worden dat een ondernemer zijn verantwoordelijkheid op dat terrein niet kent. Hij neemt die vaak wel en door die mensen niet te interviewen laat je een kans lopen om daar een indruk van te krijgen. Ik weet gewoon uit mijn eigen praktijk dat heel veel Brabantse ondernemers wel verantwoordelijkheid nemen op het gebied van het aannemen van invaliden en dergelijke mensen. Als dat in het onderzoek was meegenomen, zouden we wat dat betreft een evenwichtiger beeld hebben gekregen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het is absoluut niet de bedoeling van de onderzoekers en van de commissie Beleidsevaluatie geweest om op enigerlei wijze de werkgevers wat dat betreft in een verkeerd daglicht te zetten. Dat is nooit de opzet geweest en dat kunt u volgens mij hier ook niet uit lezen. Ik begrijp wel wat u bedoelt want dan komen de praktijkverhalen meer naar voren, maar nogmaals, dan had het budget voor het onderzoek er ook anders uit moeten zien. Wij werken, terecht, met beperkte budgetten en als je het uitgebreider wilt hebben moet er een ander budget tegenover staan.

De heer *Mulders* (CDA): Als dat budget er wel was geweest kunt u zich dan voorstellen dat we een evenwichtiger beeld hadden gekregen van verantwoordelijkheid die de ondernemers op die terreinen nemen. Die suggestie wekte u niet maar ik wil wel benadrukken dat het zo is.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik wil wel bena-

drukken dat als we een groter budget hadden gehad, we heel veel hadden kunnen onderzoeken. Het klinkt wat negatief maar zo bedoel ik het niet. Ik begrijp wat u wilt aangeven, maar het is zorgvuldig uitgezocht en ik ga ervan uit dat de werkgeversorganisaties hun leden informeren. Wat er verder tijdens die bijeenkomsten gebeurt laat ik aan de heer van Lopik over.

De *voorzitter*: hij neemt de verantwoordelijkheid meteen.

De heer *Van Lopik* (VVD): Uw benadering is dat er onvoldoende geld voor was. Het gaat erom dat als er maar een klein budget is en u een onderzoek doet, u het dan niet of goed moet doen. Als je het goed wil doen, moet het budget er maar zijn. Bepaal aan de voorkant uw doelstellingen en weet wat u gaat doen. Als u denkt dat het niet toereikend is moet u het niet doen. Anders breekt u het onderzoek er een beetje mee af.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik ben het daar niet mee eens dat het geen goed onderzoek is want dan hadden we het niet gepresenteerd. Ik geef u de overwegingen aan waarom de commissie Beleidsevaluatie heeft besloten over te gaan tot contacten met de werkgeversorganisaties, de werknemersorganisaties en alle anderen; zie de hele lijst. We hebben gedacht dat dat voldoende was. Als de Staten vinden dat het niet voldoende is dan is dat spijtig maar dan verwacht ik wel een soort van vervolgopdracht met een budget daarvoor. Als u tegen de commissie Beleidsevaluatie zegt dat u een onderzoek verwacht dat zich echt richt op een uitgebreider terrein, dan doen we dat natuurlijk. Wij zijn van u, dus doen wij dat.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Ik ben het met de suggestie dat individuele bedrijven erbij moeten worden betrokken wel eens, maar uit beide kwalificeringen van de resultaten die er nu liggen kunnen we concluderen dat het een heel goed inzicht geeft hoe het er ongeveer voor staat. De volgende stap die we maken, gaat richting nota Economie. Ik heb in mijn bijdrage aangegeven dat

we daarin een stap verder moeten gaan en het houden bij dit resultaat van deze commissie. Neem de opmerkingen mee en zorg ervoor dat we in de vervolgfase vertegenwoordigers van een paar grote bedrijven of een paar branches doorvragen op de punten die hier naar voren komen. Laten we nu niet teruggaan naar de kern van dit onderzoek. Dat is naar mijn idee echt het kind met het badwater weggooien.

De heer *Van Lopik* (VVD): Ik vind het jammer dat dit onderzoek niet dieper is gegaan en dat ook richting de echte ondernemers. Dan heb ik het over een aantal. Dan weet u best wat er leeft en dan ziet u ook hoe men denkt in die bedrijven. Ik wil aangeven dat u dat minder ziet in die brancheorganisaties en werkgeversorganisaties. Die hebben toch een andere invalshoek. Dat vind ik jammer. U hoeft het onderzoek niet over te doen maar bij een volgend onderzoek moet u daar goed rekening mee houden, de doelstellingen goed kaderen, en dan daarmee verder gaan. Ik heb ook in mijn betoog aangegeven, als u gaat richting de nota Economie, probeer dan ook zoveel mogelijk betrokkenheid op het niveau van het arbeidsklimaat zelf erbij te betrekken.

De *voorzitter*: Het punt lijkt me helder. Mevrouw Lestrade, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Aan de commissie is gevraagd, hoeveel banen zijn toegevoegd aan het arbeidsmarktpotentieel. Die vraag is niet direct te beantwoorden omdat het allemaal gaat om het effect van oliekannetjes en directe resultaten voor de provincie niet direct zijn te duiden in fte's.

Er is ook nog een opmerking gemaakt over het taalgebruik. Het taalgebruik van onderzoekers is niet altijd dat van ons. Wij hebben een en ander overgezet gebruikmakend van wat in het onderzoek aan aanbevelingen stond. Wij hebben als commissie gemeend daarin geen veranderingen te moeten aanbrengen omdat het onderzoeksrapport zich vertaalt in de aanbevelingen. Vandaar het taalgebruik. Ambtelijk of vakjargon is altijd lastig. Als ik in een timmerfabriek ben, weet ik eerlijk

gezegd ook niet waar ze het over hebben. Met hamer en beitel kom ik een heel eind, alles wat verder gaat snap ik ook niet meer.

Gevraagd is of wij willen reageren op de punten die de heer Schouten van de SP heeft ingebracht. Behalve punt drie zijn het allemaal punten geweest die ik aan de gedeputeerde overlaat omdat het echt over de inhoud gaat. De commissie Beleidsevaluatie heeft dit rapport aangeboden maar gaat niet over wat u wenst te concluderen of vindt.

Wat punt drie betreft, over de versterking van de arbeidsmarkt wordt in het rapport gezegd dat het vraaggericht moet zijn. U zegt dat het niet ten koste van het doelgroepenbeleid moeten gaan. Ik wil hierbij alleen de technische mededeling doen dat een doelgroepenbeleid aanbodgericht is. Dat betekent dat u dan zowel voor aanbodgericht als vraaggericht kiest.

Ik denk dat ik hiermee te onderwerpen die niet inhoudelijk van aard zijn maar puur onderzoekgericht heb beantwoord.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! Ik ben blij met het onderzoek dat de commissie heeft gedaan. Ik heb in de commissie al aangegeven dat we de aanbevelingen die zijn gedaan, meenemen naar waar we werken aan de nota Economie. Arbeidsmarktbeleid – dat hebt u zelf al eerder in een motie hier aangegeven – is een belangrijk onderdeel van de economie en zal daar een belangrijke rol in spelen. Nu kunnen we vandaag discussiëren over al of niet doelgroepenbeleid, wel of niet verbreden van het pact, maar dat zijn zaken die zodra er bouwstenen liggen die passen bij de nota Economie, we verder met elkaar moeten bediscussiëren.

Ik wil wel nog even stilstaan bij de ontwikkelingen die zich de afgelopen tijd in het provinciehuis hebben voorgedaan rondom het arbeidsmarktbeleid. Er heeft een symposium plaatsgevonden met als titel de kracht van Brabant, waar alle spelers rondom het arbeidsmarktbeleid bijeen waren. Een van de sprekers was professor Zijdeveld en ik denk dat het goed is zijn tekst nog eens aan te halen. Hij stelde dat een netwerksamenleving prima is maar dat netwerken

ook fragiel zijn, dat ze moeten worden onderhouden en dat je erin moet investeren.. Dat hebben we met zijn allen de afgelopen periode gedaan. Dat hebben we gedaan vanuit het Pact Brabant, dat hebben we gedaan daar waar we hebben geïnvesteerd in de HRM-servicecentra en dat hebben we met elkaar gedaan door er steeds over te blijven praten. Gisteren hadden we een vergadering van het pact waar ook een tussenbalans aan de orde was. Tijdens die vergadering werd gesteld dat die tussenbalans eigenlijk onvoldoende weergeeft wat er is gebeurd. Dat fragiele netwerk doet zijn werk. Er wordt heel veel meer doorvertaald naar het arbeidsmarktveld vanuit ontwikkelingen die wij vanuit het pact op de agenda zetten. Dat is niet goed te horen en daar gaan we nog aan werken.

Ik schetst dit even om aan te geven hoe complex het beeld is. In feite moeten we uiteindelijk elke werknemer en elk bedrijf in de provincie zien te bereiken. Het gaat hier om meer dan 120.000 bedrijven. De zeven HRM-centra hebben door een intensieve inzet drieduizend bedrijven individueel kunnen bereiken. Dat heeft heel veel impact, maar als je het in de verhoudingen ziet is duidelijk dat je met elkaar moeten werken aan een cultuur waarin die arbeidsmarkt op een goede manier zijn plek krijgt. Dat betekent dus ook, zoals de heer Stalknecht zei, dat hoewel er veel is gebeurd tussen 2003 en 2009, er de komende tijd nog heel veel gaat gebeuren. We moeten dus heel goed bekijken hoe we bij de basis kunnen komen en hoe we kunnen werken aan het verbreiden en het vinden van ondersteuning onder mensen die inzien dat de arbeidsmarkt moet veranderen en vernieuwen. Dat is de opgave voor de komende tijd, een opgave die ook in de nota Economie daar waar we inzetten op onze kansen en onze kwaliteiten staat. We willen een economische regio van allure zijn, in Europa en misschien nog wel verder. Als we dat zeggen weten we meteen dat we zeer afhankelijk zijn van de arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt verdient daarom ook de volle aandacht. Die staat ook in de spotlights zoals ik aangaf.

Er zijn nog een paar concrete zaken onder de aandacht gebracht in de vorm van een motie en

een amendement. Het amendement vraagt het college op te dragen in samenwerking met de hoger onderwijsinstellingen en het mbo een integrale visie uit te werken. Dat is weer heel precies. De plannen van het hoger onderwijs, van het mbo en van het vmbo moeten absoluut een goede plek krijgen in het arbeidsmarktbeleid. Als ik het amendement zo mag uitleggen dat we de ruimte krijgen om de bijdragen die er liggen om de arbeidsmarkt voor de toekomst te verbeteren, integraal mee te kunnen nemen bij de uitwerking van de nota Economie, dan strookte dat precies met wat we aan het doen zijn. Wij kunnen dit amendement dus omarmen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Volgens mij zitten we niet ver uit elkaar. Ik vind het met name mooi om het krachtige signaal van de samenwerkende onderwijsinstellingen die aangeven graag met ons te willen samenwerken, vanuit het provinciehuis op te pakken en daarmee te zeggen dat we het echt met elkaar uitwerken in hun visie die we hierin een plek kunnen geven. Ik denk dat we daarbij een heel krachtig signaal naar de onderwijsinstellingen geven om dat nadrukkelijk te koppelen met de regionale economie. Zo moet u het amendement beoordelen en volgens mij in staat dat niet ver af van wat u zelf zegt.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Ik denk dat we heel dicht bij elkaar zitten, mijnheer Vreugdenhil. Ik zou er nog aan willen toevoegen dat wij ook in dat traject de ondernemers erbij willen betrekken. We halen ze ook bij elkaar aan tafel; er zijn al rondetafelgesprekken geweest. Ook tijdens de werkbezoeken die de commissaris aflegt, zoals gisteren bij HSML, en mijn eigen werkbezoeken komt dit punt steeds op de agenda. Het zoeken is naar een goede oplossing daar waar ook wat onderwijs betreft het weer in andere kaders vervat is dan waar het bedrijfsleven mee werkt. Wij zouden moeten zoeken naar het slaan van die bruggen. Wij zullen zoals ik het uitleg dit in de komende periode handen en voeten geven.

Dan is er nog een motie van de SP waarin aandacht wordt gevraagd voor de positie van

mensen op de arbeidsmarkt met een functiebeperking. Dit is een motie die wij kunnen omarmen. Overigens zijn wij hiermee op dit moment al heel actief in het Brabantse expertisecentrum sociaal ondernemen. Daar hebben we echt lering getrokken uit een aantal ontwikkelingen en voortgang geboekt. Wij zullen dat moeten doorzetten. Het perspectief voor de toekomst is dat we absoluut iedereen nodig hebben, dus moeten we zoeken naar goede vormen om dat ook te kunnen realiseren. We weten dat er in Den Haag ook beleidswijzigingen te verwachten zijn en wij zullen dat ook nauwgezet volgen.

De heer *Schouten* (SP): Voorzitter! We zitten met een probleem. We kunnen voor een deel de evaluatie en daarmee de conclusies en aanbevelingen onderschrijven, maar zoals ik al heb verwoord vinden we toch een aantal punten te beperkt. In de finale afweging kan dat een reden zijn om te zeggen dat we het niet steunen maar onze bijdrage geeft duidelijk aan hoe we er concreet over denken. Een aantal accenten vinden we te eenzijdig; ze verdienen een bredere aanpak. Naar aanleiding van de opmerking van mevrouw Lestrade als lid van D66 over mainstream benadering versus doelgroepen – ze bedoelt waarschijnlijk hoofdstroombenadering – wil ik nogmaals zeggen dat je niet voortdurend moet denken in termen van het moet of zus of het moet zo. Je moet dus veel meer een open houding hebben waarin ook complementaire benaderingen een rol kunnen spelen.

Wat het amendement betreft vraag ik de heer Vreugdenhil wat wordt bedoeld met een integrale visie. Ik zie heel duidelijk dat het vmbo niet wordt genoemd. Dat zal wel een reden hebben maar het kan zijn dat de bij de integrale visie daar weer aan wordt gedacht. Het woord integraal kan behoorlijk rekbaar worden ingevuld. Overigens had ik liever gezien dat het gevraagde als motie was ingediend want dan hadden we het zonder meer kunnen ondersteunen. Nu ondersteunen we het ook wel maar als we moeten zeggen dat we met het totale besluit niet kunnen leven, zitten we een beetje in een spagaat bij dit specifieke onderdeel. Hoe ziet

de heer Vreugdenhil dit?

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Lestrade in haar hoedanigheid als lid van D66. Daarbij vragen we ons nog af of zij vragen stelt aan zichzelf of aan de gedeputeerde.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik maak een opmerking naar aanleiding van de vraag van de heer Schouten en ik stel een vraag aan. De gedeputeerde. Wat hij zei over de hoofdstroombenadering is precies wat ik bedoelde. Dan heb je iedereen bij elkaar en dan heb je geen aparte doelgroepenbenadering. Ik denk dat wij het inhoudelijk eens zijn als je daarmee vanuit een doel geredeneerd.....

De heer *Schouten* (SP): Nu gaat u het begrip hoofdstroom zodanig oprekken dat de doelgroepen er automatisch onder vallen. Volgens mij was dat in uw eerdere bijdrage niet de invalshoek, maar werden ze meer tegenover elkaar geplaatst. Ik zeg dat een meer algemene benadering zinvol is, maar dat er al gauw mensen in een zwakke positie uit weg kunnen vallen zodat daarvoor een specifieke doelgroepenbenadering nodig is die complementair is. Met vraaggerichtheid en aanbodgerichtheid is het precies hetzelfde. Beide elementen zijn nodig en in die zin zijn ze complementair. In welke mate het samenvalt met de andere termen die u noemt als hoofdstroom en doelgroepen is een praktische vraag die we nu niet precies kunnen beantwoorden. Ik zou dus zeggen: wees consequent in het taalgebruik.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het uiteindelijke doel dat we willen bereiken is hetzelfde. Waar ik op tegen ben is een speciaal doelgroepenbeleid te ontwikkelen terwijl je vanuit datgene wat je wilt bereiken, namelijk zoveel mogelijk mensen op de arbeidsmarkt, die groepen moet faciliteren die niet voldoende mogelijkheden hebben. Door van tevoren een speciaal doelgroepenbeleid te ontwikkelen werk je echt aanbodgericht: er zijn een aantal mensen en daar moeten we dit in dat voordoen. Kijken naar wat ze nodig hebben en doe het dan. Dat is wat anders.

De heer *Schouten* (SP): U zegt dat omdat het aanbodgericht is, u ertegen bent. Ik zeg dat ook al is het aanbod gericht het nuttig kan zijn. Ik heb aan de orde gesteld dat in het verleden een aantal doelgroepen specifiek zijn benoemd. In het rapport viel mij op – dat had mij de afgelopen jaren eerder moeten opvallen – dat de gehandicapten niet werden genoemd. Daarom heb ik ze specifiek genoemd. Er was een doelgroepenbenadering. Alleen, de focus is verschoven. Er is in het rapport niet gezegd dat die benadering volledig wordt verlaten en dat het volledig anders wordt gedaan. Het is een kwestie van meer of minder. Mevrouw *Jacobs* heeft in haar reactie al aangegeven dat aan de gehandicapten al een beetje aandacht wordt besteed. Het is nuttig daar meer expliciet over na te denken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik denk dat het een meer technische discussie is, terwijl we inhoudelijk ongeveer hetzelfde nastreven.

Mijn vraag aan de gedeputeerde is als het gaat om het gehandicaptenbeleid wat de taak van de gemeenten en wat de taak van de provincie is. Ik zou daar toch wel een expliciet antwoord op willen hebben voordat ik ga denken dat wij daar als provincie ook aan mee kunnen doen.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! In antwoord op de vraag van mevrouw Lestrade kan ik het volgende zeggen. Wat betreft de Wajong heeft het UWV de wettelijke taak en verantwoordelijkheid. Bij de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) zijn de gemeenten in beeld. Het UWV werkbedrijf heeft er natuurlijk ook een rol bij. Bij de WIA (Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen) is ook het UWV werkbedrijf betrokken. Dat zijn de wettelijke kaders. Ik heb daarstraks al proberen aan te geven met dat grote netwerk waarin je veranderingen probeert te bewerkstelligen dat wat de provincie op die arbeidsmarkt doet is op basis van harde gegevens, verwachtingen, visie met elkaar lijnen in gang zetten, zodanig dat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid blijft behouden en behartigen. Dat betekent dus dat wij als platform

meedenken over lange termijn ontwikkelingen en rekening houdend met concrete zaken daarin een rol spelen. Dat is wat anders dan concreet verantwoordelijkheid te dragen voor de uitvoering. Het blijft ook voor de toekomst heel belangrijk om dat te onderscheiden.

De heer *Mulders* (CDA): Voorzitter! Een vraag aan de heer Vreugdenhil. Wij hebben als CDA sterk de indruk dat de gedeputeerde het amendement wil overnemen met een bredere interpretatie, wat wij ook heel belangrijk vinden. Ik noem het Pact Brabant en de nota Economie. Volgens mij is daarvoor momenteel ook een breed draagvlak in de Staten. Is het dan nog wel noodzakelijk dat uw amendement in stemming wordt gebracht?

De *voorzitter*: Het is een amendement, dus het zal in stemming worden gebracht, tenzij de indiener het terugtrekt.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Het signaal is juist dat het een opdracht geeft. Als we het amendement met z'n allen omarmen wordt dat signaal afgegeven en is het amendement deel van de besluitvorming. Het is daarmee ook voor de komende Statenperiode een inzet om hiermee concreet aan de slag te gaan.

De heer *Mulders* (CDA): Ons punt is dat het op zich een heel goed amendement is maar dat het een stuk breder kan. Met de tekst zoals die nu is sluit u een aantal andere partijen uit die ook aandacht verdienen, net zo goed als de partijen die u noemt. U kunt het dus breder formuleren en de gedeputeerde gaf al aan het een goed idee te vinden, of u trekt het in.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Het lijkt haast en woordenspelletje te worden. De inzet is voor de samenwerking tussen de onderwijsinstellingen die elkaar hebben gevonden en die gezamenlijk aan die arbeidsmarktvisie willen werken, het signaal af te geven dat we dat omarmen. Zo is dat ook door het college richting die partners gedaan. Dat je dat doet in de triple helix geven ook de voorgaande

besluiten heel helder aan. Volgens mij zit daar geen enkel licht tussen. Om het signaal te geven dat we die samenwerking van onderwijsinstellingen van harte steunen en de kracht van de Brabantse onderwijsinstellingen in dit plan meenemen is een prima aanvulling op de besluitvorming.

*In stemming komt amendement A1.*

De heer *Mulders* (CDA): Voorzitter! Ik heb al aangegeven hoe wij als CDA-fractie erover denken. Wij zien het in een breder verband. Wij kunnen met dit amendement instemmen als er tussen het woord mbo en integrale visie....

De *voorzitter*: Dat had u eerder moeten doen. U kunt een korte stemverklaring afleggen, meer niet.

De heer *Mulders* (CDA): Voor.

De heer *Schouten* (SP): Voor.

De heer *Van Lopik* (VVD): Met een korte stemverklaring. Wij zouden graag tussen het woordje mbo en....

De *voorzitter*: U kunt van alles proberen maar u geeft alleen een stemverklaring. Met een amendement op het amendement had u eerder moeten komen.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voor.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Tegen. Wij zijn voor de uitleg van de gedeputeerde en we zijn het helemaal eens met de intentie van het amendement maar we stemmen er tegen.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor, maar wel met de uitgebreide uitleg van de gedeputeerde.

De *voorzitter*: de Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PvdA tegen dit amendement heeft gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

*In stemming komt het gewijzigde voorstel 02/11E.*

De heer *Mulders* (CDA): Voor.

De heer *Schouten* (SP): Voor.

Na enig overleg met de fractieleden zullen we wel voor stemmen maar nadrukkelijk met de aandacht voor de kritische opmerkingen die door mij al zijn gemaakt en mede met het oog op de reacties van de gedeputeerde die wat dat betreft wat interessanter waren dan die van de commissie Beleidsevaluatie zelf en mede met het oog op het feit dat we bij de nieuwe nota Economie die er in de nieuwe bestuursperiode gaat komen die punten alsnog kunnen aanreiken.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voor.

Voorzitter. Wij vinden het arbeidsmarktbeleid geen kerntaak van de provincie maar de aanbevelingen die wij hebben geponeerd, zouden wij graag meenemen in het proces naar de komende nota Economie. Wij vinden het nu onvoldoende richting bedrijfsleven.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig. Ik constateer dat het gewijzigde Statenvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

*In stemming komt motie M2.*

De heer *Mulders* (CDA): Voor.

De heer *Schouten* (SP): Voor.

De heer *Van Lopik* (VVD): Voor.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig. Ik constateer dat de motie met algemene stemmen is aangenomen. Namens u allen dank ik de commissie Beleidsevaluatie voor het vele werk dat zij wederom in dit rapport hebben gestopt.

## **Nummer 13/11**

### **Toepassing hardheidsclausule Samen Investeren in BrabantStad**

De heer *Göring* (CDA): Voorzitter! Toen ik vier jaar geleden aantrad als Statenlid – en vanochtend maakte iemand mij er nog opmerkzaam op dat ik toen een aantal kilo's minder woog; het Statenlidmaatschap heeft mij dus goed gedaan – was een voornemen van mij ooit nog eens een toespraak te kunnen houden zonder papier. Zie hier, vandaag gaat dat lukken dankzij mijn iPad. Ik heb twitter overigens uitgezet en digitale interrupties zijn niet toegestaan. Dit is een soort digitale maidenspeech.

We gaan het hebben over samen investeren in BrabantStad. Ik zie dit als een laatste hoofdstuk in deze bestuursperiode, hoewel we natuurlijk middenin dit traject zitten. Er volgen dus ook een overzicht en een kleine terugblik. Voorzitter. Het is een prachtig dossier vol ambities. De provincie heeft samen met vijf grote steden onder de naam BrabantStad en samen investeren een aantal baanbrekende projecten gekozen om te realiseren. Daarvoor hebben we gezamenlijk een investeringsprogramma opgesteld van €1,4 mld.. Door het investeren in projecten op economisch, ecologisch, sociaal en cultureel terrein willen de provincie en de B5 op tal van terreinen een duurzame en betere toekomst voor Brabant in zijn geheel en voor de

steden in het bijzonder realiseren. In 2007 ondertekenden de partijen een intentieverklaring en het totale programma had een looptijd van 2007 tot en met 2013 en zou zo'n 150 projecten beogen. Het was een investeringsproject van €1,4 mld. met €350 mln. voor de provincie en €600 mln. voor de steden en de andere partijen. Dat is ongeveer € 1000 per Brabander. Daar mogen wij op zich best trots op zijn.

Bij de start van het project waren 181 projecten ingediend. Van de 165 projecten die op tijd zijn gestart en misschien inmiddels al gereed zijn noem ik er een aantal. Station Maarheze bijvoorbeeld was een van de projecten die prima zijn verlopen en ook buiten de steden, met name in de ommelanden waar wij ons zo druk over hebben gemaakt in de afgelopen periode, zijn gerealiseerd. Er zijn vele leerwerkklokken gekomen, creatieve economische projecten zijn gestart, centra voor jeugd en gezin, duurzame sociaal fysieke aanpak en impulswerken. Ik raad u aan de website maar eens te bekijken. Daar staan voldoende zaken op.

Voorzitter. Een investeringsimpuls van €1,4 mld. kan niet zomaar ten uitvoer komen. Daar is een helder beleidskader voor nodig. Wij hebben toen gedefinieerd dat projecten ingediend dienden te worden voor juni 2009. De start zou moeten zijn voor 1 januari 2011 en gereed in 2013. Wij hebben daar de afgelegen lopen periode samen met de VVD hard op gekoerst. Mevrouw Jacobs zal dat kunnen beamen. In de commissie zijn die discussies wel eens op het scherpst van de snede gevoerd.

Wij hebben een aantal malen gevraagd, zeker in de beginperiode, wat de projecten waren. Welke projecten kwamen in aanmerking, welke projecten zouden afvallen. Wij hebben daarover zeker in de beginperiode met uw voorganger menigmaal de degen moeten kruisen. De laatste zes maanden hebben we steeds gevraagd om een overzicht van de projecten die het uiteindelijk niet hebben gehaald en niet voor 1 januari konden worden gestart. Uiteindelijk heeft mevrouw Jacobs dat boven water gekregen, waarvoor dank en hulde. Dat mag hier ook wel eens gezegd worden.

Voorzitter. Concluderend ten aanzien van dit traject en over de informatiebehoefte ten aanzien



van onze controlerende taak en onze kaderstellende rol zou je ook kunnen concluderen dat dit voor de volgende periode duidelijk een verbetering behoeft aan de ene kant en een duidelijker inventarisering voor de Staten, welk project en op welk niveau zij geïnformeerd dienen te worden, hetzij financieel, hetzij over de voortgang, hetzij over de doelstellingen. Dat is mijn eerste conclusie. Dan is er de hardheidsclausule waarover we het nu hebben, allereerst de criteria. Met name de beschrijving van de situatie die moet hebben geleid tot overmacht, het laten zien dat projecten binnen afzienbare tijd wel starten en de onderbouwing van de bijdrage die het project levert aan het realiseren van de doelstellingen van het bestuursakkoord zijn voor ons zeer belangrijk. Wij vinden het dan ook als CDA alleszins redelijke voorwaarden. Met redelijke voorwaarden kunnen wij streng maar rechtvaardig deze hardheidsclausule toepassen. Dus de beoogde kandidaten, herstructurering fysieke infrastructuur Heilig Hartkerk, de restauratie van de watertoren en de Internationale school Eindhoven kunnen wij dan ook van harte ondersteunen.

Voorzitter. Dit gezegd hebbende betekent het ook dat wij de financiële consequenties aanvaarden. Dat wil zeggen, een verhoging van de overprogrammering van €43 mln. naar €50 mln. en een verhoging van het dekkingstekort naar €13,4 mln.. Dat zal in de Voorjaarsnota diepgaand worden besproken.

Voorzitter. In mijn voorlopig laatste toespraak tot deze Staten wil ik nogmaals benadrukken dat wij samen als provincie, gemeenten en andere partijen met deze enorme investeringsimpuls op vele terreinen in het ons zo dierbare Brabant het verschil hebben weten te maken en daar mogen we allen samen trots op zijn.

De *voorzitter*: Mag ik u dan complimenteren met het voor zover mij bekend historische moment, de eerste van iPad gelezen speech in deze Staten?

De heer *Schouten* (SP): Voorzitter! Onze fractie kan instemmen met het voorstel dat voor ons ligt. Ons enige kritische punt betrof de vraag van de Bavelse Berg, mede door verzoeken vanuit de gemeente

Breda. We hebben in de tussentijd geen nieuwe argumenten gevonden om er anders over te gaan denken. Het lijkt ook niet echt redelijk om te veronderstellen dat we daarmee het totale project geen doorgang zal vinden in Breda, maar dat is dan ook hun eigen verantwoordelijkheid.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Voorzitter! Voor ons ligt het verzoek van het college om een hardheidsclausule van toepassing te laten zijn op projecten uit het programma Samen Investeren in BrabantStad.

Een korte terugblik. In 2007 is de intentieovereenkomst getekend met de steden Eindhoven, Helmond, Breda, Tilburg en Den Bosch om samen te investeren voor een bedrag van €1,4 mld..

De steden dragen €650 mln. bij, de provincie €350 mln. en derden €400 mln. Wij hebben uitgangspunten aangegeven en die zijn:

1. Gezamenlijk investeren in een duurzame toekomst voor de Brabantse steden.
2. Gezamenlijke projecten realiseren ten behoeve van zowel gemeentelijke als provinciale doelen.
3. Inspanningsverplichting om andere partijen, zoals Rijk, de EU en het bedrijfsleven, in de samenwerking te laten participeren.
4. Per project worden concrete afspraken gemaakt over de zichtbaarheid van de provincie Noord-Brabant.
5. Uitsluitend projecten die voor 1 januari 2011 uitvoeringsgereed zijn, hebben een plaats binnen Samen Investeren.
6. Uitsluitend de projecten waarbij de afronding van het project uiterlijk op 31 december 2013 wordt voorzien hebben een plaats binnen Samen Investeren.

De VVD-fractie is groot voorstander van deze gezamenlijke opgave maar we hebben het de gedeputeerde niet altijd even gemakkelijk gemaakt. We zijn in deze periode zeer waakzaam geweest op de uitgangspunten, alsook op de financiering door de provincie. Wij hebben het college steeds ter verantwoording geroepen om inzicht te krijgen in de voortgang van de projecten en dat was niet altijd even vriendelijk.

Bij dezen wil ik toch mijn dank uitspreken aan de

ambtelijke staf en het college die het voor ons mogelijk hebben gemaakt dat we nu een helder beeld hebben. Dat is een behoorlijk leerproces geweest, maar daar hebben we in de toekomst alleen maar voordeel van. Ook voor de grote steden is het zoeken naar projecten die de ambitie waarmaken een grote inspanning geweest.

Wij naderen nu het einde van een bestuursperiode en het lijkt de VVD dan ook op zijn plaats om deze agenda hier in de Staten tot een goed einde te brengen.

De VVD heeft zich altijd samen met het CDA als leider in dit dossier opgeworpen en geprobeerd de financiën goed te bewaken.

Nu doet zich echter een probleem voor dat een aantal projecten niet redelijk en billijk binnen de normen kunnen worden gestart. Het voorliggende voorstel strekt ertoe daarop een hardheidsclausule van toepassing te laten zijn. Het gaat hier om een zestal projecten waarvan er drie in de ogen van het college voor de hardheidsclausule in aanmerking komen.

De projecten waarvoor het college voorstelt ze niet voor de hardheidsclausule in aanmerking te laten komen zijn:

1. Het is genieten rond De Dommel;
2. NAGO; Evenementencomplex Bavelse Berg.

De VVD ziet het belang van deze projecten in, maar kan het college hierin steunen. De reden daarvoor is dat er is afgesproken dat projecten niet na 30 juni 2010 mogen worden gewijzigd. Voor het evenementencomplex geldt dat de aanvangsdatum van het project ver na 1 januari 2011 valt en dat een echte startdatum nog niet gegeven kan worden. Er is dus geen sprake van een nieuwe deadline. De hardheidsclausule gaat ervan uit dat sprake is van overmacht en een kleine vertraging van de aanvangsdatum.

Projecten waar de VVD mee kan instemmen om een uitzondering te maken zijn:

1. Herstructurering fysieke infrastructuur Heilig Hartkerk te Breda;
2. Herstructurering fysieke infrastructuur Restauratie en herbestemming van de Watertoren te Den Bosch;
3. Internationale school Eindhoven.

Door toepassing van de hardheidsclausule

verschuift de aanvangsdatum tot 1 februari voor de Heilig Hartkerk. Het is inmiddels 4 februari en mijn vraag is dus, of de aannemingsovereenkomst al is getekend of dat dit project alsnog vervalt. Laat wel duidelijk zijn, de VVD hecht aan deze projecten maar hecht ook aan de afspraken.

Voorzitter, het stellen van kaders, het maken van duidelijke afspraken en vooral het naleven staan hoog op de agenda van de VVD. Het is duidelijk voor de Brabander en het is duidelijk voor de politiek. Wij kunnen dus instemmen met het voorstel, mits de gedeputeerde ons antwoord geeft, maar tekenen hierbij wel aan dat als de uiterste data, 1 februari en eind maart voor de overige twee projecten, voor ons cruciaal zijn. Daarna is er voor ons geen ruimte meer. Mijn vraag aan het college is, of het dit ook zo ziet.

Verder gaan we ervan uit dat we met de voortgangsrapportage, want het is hiermee nog niet afgelopen, het hele financiële verhaal zal pas in 2013 duidelijk zijn, in de commissie nog op de hoogte zullen worden gesteld.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Voorzitter! Ik heb maar een paar woorden nodig. Dit voorstel tot toepassing van de hardheidsclausule is gedaan omdat er nu een heel gedegen inzicht is in de ontwikkeling van alle projecten. Wij vinden de wijze waarop met die hardheidsclausule door GS wordt omgesprongen heel duidelijk. Het geeft de bewijzen om het zo te doen. Wij stemmen er dus mee in en gaan akkoord met het voorstel.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ook wat mij betreft heel kort. Wij zijn altijd heel kritisch geweest over het oprekken van criteria en daarmee het laten doorgaan van projecten waarvan we hadden afgesproken dat ze niet binnen de criteria vielen. Nu komt het college weer met een drietal voorstellen om projecten onder de hardheidsclausule te laten vallen en die zelfs het afgedekte risico te boven gaan. Ik denk dat het niet netjes is, ook in lijn met onze eerdere betogen over ditzelfde onderwerp, om deze rekening naar de nieuwe Staten door te schuiven. In lijn met onze eerdere bijdragen zullen we en kunnen we dan ook niet met dit voorstel

instemmen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! D66 kan instemmen met het voorstel als aan de voorwaarden is voldaan. Dat heeft de VVD zojuist ook al aangegeven. De wijze waarop met dit dossier is omgegaan kan een voorbeeld zijn als wij de investeringen in het kader van de investeringsagenda nalopen. Dan moeten we op dezelfde manier er achteraan zitten om te kijken of het wel of niet goed gaat. Dat lijkt mij niet onverstandig. Ik herinner me dat wij tijdens één van onze bezoeken aan de projecten een zekere mate van onverschilligheid bij de gemeente waar we toen waren, waarnamen toen het erom ging of ze wel aan de voorwaarden moesten voldoen. Ik denk dat inmiddels duidelijk is dat de gemeenten daaraan inderdaad moeten voldoen. Het heeft bij ons een hoge mate van irritatie opgewekt. Ik zie mevrouw *Zwijnenberg* knikken. We waren toen lichtelijk verontwaardigd over het gemak waarmee de gemeenten dachten dat het totaal niet van belang was om aan onze voorwaarden te voldoen. Ik denk dat dit soort afspraken ook voor de komende periode in het kader van andere investeringen van belang is.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! Ik dank de woordvoerders van de verschillende fracties voor hun positieve benadering van het voorstel. Dit was een heel ingewikkeld en zeer belangrijk traject waarvan we veel hebben kunnen leren maar waaruit ook veel resultaat is verkregen. Ik heb in de afgelopen periode geprobeerd steeds de nadruk te leggen op de inhoudelijke kant van de zaak, zoals je ook in de commissie hebt kunnen merken, want er is daadwerkelijk met 150 projecten heel veel gebeurd in Brabant. Ze waren niet alleen gekoppeld aan een gemeente maar vaak gemeentegrensoverschrijdend met hun werking. Er is heel veel meer over te vertellen en ik zou u willen vragen de verdere informatie hierover via de website ook uit te dragen.

Ik ben ook blij met de positieve bewoordingen die u hebt gewijd aan de inzet van het ambtelijk apparaat. Er is enorm hard aan gewerkt in een integrale benadering. Ik vond het ook heel prettig

te horen dat u ziet dat er op gemeentelijk niveau heel veel inzet is gepleegd. Dat is absoluut aan de orde want het is geen sinecure dit soort projecten die toch wel heel omvangrijk zijn, voor elkaar te krijgen.

Ik ben heel blij dat u het college volgt in het toepassen van de hardheidsclausule.

Dan is er nog de vraag als een klein kiezelsteentje hoe het staat met de Heilig Hartkerk in Breda. In Breda wordt op dit moment gewacht op het besluit van Provinciale Staten voordat zij de aannemingsovereenkomst kunnen tekenen. U kunt zich dat wel voorstellen. Zij gaan juridische verplichtingen aan als zij de overeenkomst tekenen en zij vinden het besluit dat wij vandaag nemen, van eminent belang voor de voortgang van het project. Alles staat er klaar. Ik heb ook kennis kunnen nemen van het project. Het ziet er allemaal mooi uit; het is een belangrijke aanwinst voor Breda.

U hebt ook nog naar andere projecten gevraagd en ik zou mij kunnen voorstellen om in maart met de totale afhechting te komen van de drie projecten die nu op basis van de hardheidsclausule doorgang kunnen vinden. Als u vandaag uitspreekt akkoord te gaan met de toepassing van de hardheidsclausule geeft dat zekerheid voor de voortgang van de projecten.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Dat houdt in als ik u goed begrijp dat u met de VVD kunt meevoelen dat als 30 maart is gepasseerd en de projecten niet van start zijn gegaan, u ons kunt volgen om ze uit Samen Investeren te halen.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Ik denk dat op dat moment opnieuw besluitvorming voorligt. U geeft aan daar heel strikt in te zitten. De een vindt regelgeving heel erg van belang en dat is ook zo. Er zijn ook momenten waarop je gegeven het belang van de inhoud wegingen moet maken. Daarom is zo'n nieuw wegingsmoment van groot belang. Wij weten hoe u daar tegenover staat en wij zullen dat daartegen af moeten wegen.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Ik begrijp uw antwoord maar het gaat erom dat wij nu

opnieuw een signaal afgeven, ook richting de drie projecten die voor die hardheidsclausule in aanmerking komen. Als wij daar nu weer ruimte in laten lijkt mij dat niet verstandig. Ik zou graag van u horen of u dat met mij eens bent.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Ik denk dat u heel erg duidelijk bent waar het gaat om het gewicht dat u toekent aan de afspraken die we maken. Misschien heb ik een handicap. Ik kom een beetje uit die wereld waarin grotere projecten op de rails worden gezet. Ik weet dus dat het soms hele kleine dingen kunnen zijn, zoals nu bij de Heilig Hartkerk, waar aan de intentie en de inzet absoluut niet te kort wordt gedaan en waar je gewoon net even de zaak met elkaar kunt redden. Naarmate hier duidelijker wordt neergezet hoe scherp u hiernaar kijkt is het natuurlijk de inzet om het ook heel scherp in te vullen. U bent dus op het scherp van de snede met beide partijen bezig. Tot slot wil ik de Staten en de steden die bij al die projecten betrokken zijn feliciteren met het resultaat dat in de no time is verkregen. Het is uniek in Nederland. Waar je er ook over spreekt is men verbaasd dat we dat voor elkaar hebben gekregen. Ik denk dat dat absoluut een felicitatie aan iedereen die eraan heeft gewerkt, waard is.

*In stemming komt Statenvoorstel 13/11B.*

De heer *Göring* (CDA): Voor.

De heer *Schouten* (SP): Voor.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Voor.

De heer *Stalknecht* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: De Partij voor de Dieren en de Brabantse Partij zijn afwezig.

Ik constateer dat aanwezig leden van de fractie van

de ChristenUnie-SGP tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

### **Sluiting van de vergadering**

De *voorzitter*: Dames en heren, ik kan u melden dat er geen vragen voor het vragenuurtje zijn ingediend. Wij zijn nu toe aan het slot van deze vergadering. Ik wil u zeer hartelijk danken voor uw inbreng en voor het vele werk dat u wederom heeft verricht. De volgende vergadering is een extra vergadering en deze is gepland voor vrijdag 25 februari. Ik stel voor die vergadering te laten aanvangen om 13.00 uur. Dan behandelen wij de laatste inhoudelijke voorstellen in deze Statenperiode. Ik kondig nu al aan dat op 9 maart de laatste vergadering van deze Staten in deze samenstelling zal worden gehouden. Deze zal alleen gewijd zijn aan het dan aan de orde zijnde afscheid van een aantal leden uit ons midden. Nadere details over de verdere invulling van die middag en avond en over de verdere gang van zaken daarna ontvangt u binnenkort van de griffie. Ik wens u allen wel thuis en een goed weekend.

*De voorzitter sluit te 14.31 uur de vergadering.*

## **Besluit 23/11**

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 26 april 2011, nr. 2731159,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

*besluiten:*

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 4 februari 2011 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 23 mei 2011

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans